

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 130, ЧИСЛО 35, П'ЯТНИЦЯ, 1 ВЕРЕСНЯ 2023 РОКУ

1893

Vol. 130, No. 35, FRIDAY, SEPTEMBER 1, 2023

\$2.00

У Пскові знищено чотири літаки Іл-76

У ніч проти середи, 30 серпня, безпілотники атакували російський аеропорт у Пскові. Успішно знищено чотири вантажні літаки Іл-76, ушкоджено декілька інших літаків.

Удар по аеропорту в Пскові був спецоперацією Головного управління розвідки. Іл-76 є радянськими важкими військово-транспортними літаками. Їх використовували загарбники для транспортування з Ірану дронів-камікадзе типу „Шахед“. Вартість одного такого літака становить 86 млн дол. Іл-76 призначений для транспортування техніки та вантажів різного призначення. Літак здатний доставляти, залежно від модифікації, вантажі максимальною масою 28-60 тонн на відстань 4,200 кілометрів. У Пскові базується 76-та гвардійська десантно-штурмова дивізія, яку обслуговують літаки Іл-76. Ця дивізія брала участь в окупації Бучі під Києвом під час повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

24 канал

Троє сенаторів відвідали Київ

КИЇВ. – Троє сенаторів США – демократ Ричард Блументал з Коннектикату, республіканець Ліндзей Грем з Південної Кароліни та демократка Елізабет Ворен з Масачусетсу відвідали Київ 23 серпня та зустрілися з Президентом Володимиром Зеленським.

На прес-конференції за підсумками зустрічі Л. Грем підкреслив, що США досі виділили менше ніж 3 відс. свого річного оборонного бюджету на допомогу Україні в її війні з Росією.

„Це є найкращою інвестицією для американської безпеки, коли-небудь здійсненою; Україна є фантастичним партнером“, – сказав сенатор.

Того дня Білий Дім оголосив про додатковий пакет військової допомоги для України на суму 250 млн дол., в більшості у формі боеприпасів для стрілецької зброї та ракет протиповітряної оборони.

„www.yahoo.com“

Знищення літака з Євгеном Пригожином

23 серпня у Тверській області Росії зазнав катастрофи літак Embraer ERG 135, який належить військовому злочинцеві і власнику ПВК „Вагнер“ Євгену Пригожину. У катастрофі загинули 10 людей. Крім Є.Пригожина і Валерія Чекалова, були командувач ПВК Дмитро Уткін, охоронці Сергій Пропустін, Євген Макарян, Олександр Тотмін і Микола Матусєєв, а також пілоти Олексій Левшин, Рустам Карімов та бортпровідниця Крістіна Распопова. 47-річний В. Чекалов очолював у Петербурзі компанії, пов'язані з Пригожином.

„BBC“

КОМЕНТАР

Віталій Портніков

Знищення літака з Євгеном Пригожином та Дмитром Уткіном неподалік резиденції Президента Росії Володимира Путіна стало першою, але не останньою показовою карою часів путінського тоталітаризму.

Ще нещодавно диктатор вважав за краще діяти обережніше. Він посилав до тих, кого вважав зрадниками, гінців із „Новичком“. Його колишні соратники та покровителі помирили загадковою смертю – як от Березовський у Великій Британії чи Лесін у

На місці катастрофи літака Євгена Пригожина.

США. Але демонстративно знищити літак, та ще й через два місяці після „домовлень“ із ватажками вагнерівців і невдовзі після зустрічі з ними у Кремлі – це щось нове навіть для Путіна.

Це „нове“ підтверджує, що він тепер робить основну і єдину ставку тільки на страх, і нічого, крім страху, його не цікавить. Що кожен, чий дії дозволяють хоча б на мить засумні-

ватися у безмежності та безконтрольності його влади, приречений. Що його соратники та спільники повинні його тільки боятися. Не любити, не шанувати, не довіряти, а просто боятися.

Так соратники та спільники боялися Сталіна. Він садив у табори їхніх дружин, вбивав близьких родичів,

(Закінчення на стор. 2)

Заради миру в Україні

Світлана Глаз

Дружини послів України, які працюють в різних державах світу та об'єднані в спільну організацію „Подружжя українських дипломатів“, відвідали Туреччину та Ватикан. Це один із заходів, які організовують та проводять жінки в Україні і в тих державах, де працює українська дипломатична служба. Дружини дипломатів зустрілися в Стамбулі з Вселенським патріархом Варфоломієм та у Ватикані – з Папою Римським Франциском.

Серед учасників заходу була Юлія Надоленко – дружина Надзвичайного та Повноважного посла України, директора Дипломатичної академії при МЗС України Геннадія Надоленка. Говорили з нею про захід, який мав за мету нагадати світові про жахи війни в Україні, долю дітей, яких незаконно вивезли на територію Росії, що веде страшну війну проти незалежної держави.

Зустріч делегацій з Вселенським патріархом. (Фото: Юлія Надоленко)

„Наше головне завдання полягало в тому, аби звернути вкотре увагу світової спільноти, а тепер і через спілкування з представниками духовенства різних конфесій, на проблему українських дітей під час війни Росії проти України, – розповіла Ю. Надоленко. – А це – визволення дітей

з полону, припинення екоциду та ядерного терору. Ми озвучили не лише своє власне прохання, але і прохання до Вселенського патріарха та Папи Римського батьків, діти яких незаконно вивезені в Росію, допо-

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Україна та Румунія домовилися про співпрацю

КИЇВ. – Україна та Румунія 18 серпня домовилися про співпрацю у забезпеченні транзиту українських товарів та щодо відкриття нового пункту пропуску на кордоні. Такими є результати візиту Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала до Букарешту та його переговорів з очільником Уряду Румунії Марчелом Чолаку. Була підписана спільна міжурядова заява про посилення співпраці у забезпеченні надійного транзиту українських товарів. Документ передбачає відновлення та вдосконалення транспортної інфраструктури, яку зруйнувала Росія; відкриття нових пунктів пропуску вздовж спільного кордону для автомобільного, залізничного, морського та річкового сполучення. Також уряди України та Румунії здійснили обмін нотами про відкриття пункту пропуску між населеними пунктами Біла Церква (Закарпатська область) та Сіґету Мармаціей (повіт Марамуреш). Він працюватиме в цілодобовому режимі для пасажирського і вантажного сполучення. (Урядовий портал)

■ Горбунов відмовився від фінансування

КИЇВ. – Ведучий телеканалу „1+1 Україна” та кінопродюсер Юрій Горбунов потрапив під хвилю критики через участь його кінокомпанії „Прототип продакшн” у державному мистецькому конкурсі на виготовлення серіалів за 33 млн грн. Ю.Горбунов пояснив: „Ці гроші навіть не на культуру загалом – на книги, вистави, а конкретно на кіно. В сумі – 400 млн грн. Ми повинні на рівні держави це пояснити людям. Тому що це має дійсно дивний вигляд, коли в країні, в якій йде війна, постійно йдуть збори на дрони або ще на щось, і при цьому гроші йдуть на кіно. Ми всі втомилися. Ми всі хочемо перемоги. Ми розуміємо, що зараз будь-яка дурниця може викликати бурхливу реакцію. А в мене є результати нашої роботи: спілка підприємців кіно- та телеіндустрії відправила на фронт близько 800 автомобілів. З концертами по Україні і Європі з Дзідзьо і Олександром Пономарьовим ми зібрали близько 2.5 мільйонів євро для ЗСУ”. Після скандалу А.Горбунов відмовився від державного фінансування на виробництво серіалу. (УНІАН)

■ Викрили львівських хабарників

Львів. – Служба безпеки України затримала співробітника Львівської міської ради та архітекторку, яких підозрюють у незаконному механізмі надання дозволів на ведення будівництва. За 1,500 дол. посадовець Львівської міської ради гарантував безперешкодний розгляд і погодження дозвільних документів на проведення реконструкції нерухомості в межах історичного ареалу Львова. Був проведений обшук, виявлено та вилучено в повному обсязі передані грошові кошти, а також вилучено відповідну дозвільну документацію. Обом учасникам корупційної схеми загрожує від 5 до 10 років ув'язнення з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна. (УНІАН)

■ Воєнком забагатився на війні

ДНІПРО. – Національне агентство з питань запобігання корупції виявило ознаки корупційної діяльності в Анатолія Пікала, колишнього начальника Дніпропетровського обласного ТЦК. За результатами вивчення способу життя воєнкома виявлено ознаки, які свідчать про його незаконне збагачення на майже 8.5 млн грн. У декларації за 2020 рік А.Пікало зазначив, що ні він, ні його близькі не мають жодних грошових активів. Однак моніторинг встановив, що його батько впродовж останніх чотирьох років набув рухоме та нерухоме майно на 7,889,650 грн: дві квартири в Дніпрі, три автомобіля, також став єдиним засновником та кінцевим бенефіціарним власником фірми зі статутним капіталом у 1.1 млн грн., сформованим за рахунок його власних готівкових коштів. Минулого року дружина воєнкома отримала в подарунок від свого батька 65 тис. дол. Сам А.Пікало у 2021 році також набув у власність дві земельні ділянки вартістю і житловий будинок. (УНІАН)

Чергова заява Папи Франциска

ВАТИКАН. – У відеозверненні 25 серпня до російської католицької молоді в Санкт-Петербурзі Папа сказав: „Ви є спадкоємцями великої Росії, великої Росії святих, королів, великої Росії Петра Великого, Катерини II, тієї великої освіченої Росії, великої культури й великої гуманності”.

Ні Ватикан, ні Папа Франциск не пояснили, чому він поставив на постамент двох російських найбільш кривавих царів. Для українців виглядає, що Папа вибрав саме тих, які своєю політикою хотіли знищити будь-який прояв української національної ідентичності.

Олег Николенько, представник МЗС України, 28 серпня висловив жаль, що Папа поширює російські шовіністичні ідеї, які Кремль використовує для виправдання вбивств українців.

Того дня голова Української греко-католицької

Церкви (УГКЦ) Патріарх Святослав Шевчук поширив заяву, в якій вказує, що слова Папи викликали „великий біль” і „глибоке розчарування”. Він додав, що „в контексті агресії Росії проти України такі заяви викликають неоколоніальні амбіції країни-агресора”. Патріарх додав, що єпископи УГКЦ з'їдуться в Римі 3-13 вересня на їхній щорічний Синод, де вони „особисто зустрінуться з Його Святістю та перекажуть йому сумніви й біль українського народу”.

29 серпня Ватикан оприлюднив заяву, в якій йдеться, що „Папа хотів заохотити молодих людей бути витривалими й поширювати все те, що є позитивним у великій російській культурній і духовній спадщині, а не задля звеличування імперіалістичної логіки”.

„Kyiv Post”

Швеція допомагатиме Україні

КИЇВ. – Президент України Володимир Зеленський разом із дружиною Оленою перебували із робочою візитом у Швеції. На переговорах із Прем'єр-міністром Швеції Ульфом Крістерсоном йшлося про оборонну співпрацю. Від початку війни Швеція забезпечила Україну на 2.2 млрд євро двосторонньої підтримки і допомагатиме надалі в боротьбі за свободу та територіальну цілісність. Це нині є найважливішим завданням

шведського уряду в міжнародній політиці.

Про це У. Крістерссон сказав на спільній пресконференції за результатами зустрічі з В. Зеленським. Він нагадав, що на початку цього тижня шведський уряд оголосив 13-ий військовий пакет підтримки Україні, який концентрується на ремонті та підтримці спроможностей, які вже були забезпечені.

Укрінформ

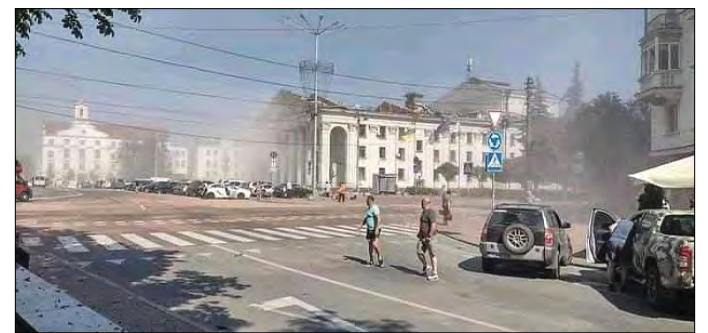
Ракетний удар по центру Чернігова

ЧЕРНІГІВ. – Російські загарбники завдали ракетного удару по центру Чернігова вдень у суботу, 19 серпня. Семеро людей загинули.

За медичною допомогою звернулися 90 поранених, з них -10 поліцейських та 12 дітей. Ракетним ударом знищений обласний академічний музично-драматичний театр ім. Тараса Шевченка, пошкоджена також пам'ятка архітектури національного значення – П'ятницька церква.

У Чернігові 19-21 серпня оголошено днями жалоби.

Укрінформ

Наслідки ракетного удару по центру Чернігова. (Фото: ДСНС)

Пашпорти за кордоном

КИЇВ. – Громадяни України, які змушені були виїхати за кордон, можуть оформити та отримати документи в шести країнах, де доступний український паспортний сервіс. Про це повідомив уповноважений Верховної Ради з прав людини Дмитро Лубінець. Це – Польща (Варшава, Краків, Гданськ, Вроцлав); Чехія (Прага), Словаччина (Братислава), Туреччина (Стамбул), Іспанія

(Валенсія), Німеччина (Берлін, Кельн).

За кордоном для громадян України доступні такі послуги: оформлення та обмін ID-картки чи закордонного паспорта; обмін паспорта зразка 1994 року на ID-картку; одночасне оформлення закордонного паспорта та ID-картки; обмін посвідчення водія; страхування.

Укрінформ

Знищення літака...

(Закінчення зі стор. 1)

знущався і знущався – але вони тільки згідно кивали головами і намагалися вислужитись. Це було практично єдине завдання – вислужитись та вижити.

Путін відбудовує саме такий жорстокий та архаїчний режим. Він не такий дурний, щоб не розуміти, поразку якого масштабу він зазнав в Україні. Все це – довга війна, міжнародна ізоляція, втрата звичного способу життя та інші „досягнення” кремлівського самітника – не може вважатися новою нормою для більшої частини еліти. І це при тому, що немає ніякого розуміння, що ж чекає на Росію попереду. Нові військові авантюри? Економічний крах? Ядерна катастрофа? Що він там ще вигадася? Ніхто не повинен про це замис-

люватися. І ніхто не повинен ставити під сумнів правильність його дій.

Але страх – гостра зброя. Так, тепер усі вони боятимуться його ще більше. Але кожен розумітиме, що домовлятися з ним про щось, вірити його обіцянкам та гарантіям – собі дорожче. Що якщо він вбиває навіть тих, хто роками приносив йому нечувані прибутки і виконував найогидніші доручення навіть не затискаючи носа, то що тоді говорити про всіх інших.

З правителем такого типу нема про що розмовляти, його ніхто не хоче ні в чому переконувати, і тим більше проти нього зовсім протипоказано бунтувати.

З ним можна лише погоджуватися. Або вбити його, якщо погоджуватися більше не хочеться. Такою є проста логіка авторитаризму – рано чи пізно сам Путін може опинитися серед пасажирів літака Пригожина. (Граниру)

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

День молоді у Бережанах

Михайло Михайлинин

БЕРЕЖАНИ. – 3 нагоди Дня молоді в місті відбувся благодійний концерт „Вільна країна“ за участю переможниці міжнародних та всеукраїнських конкурсів, солістки Зразкової студії „Крок“ Анастасії Юськів. На концерті було зібрано понад 20 тис. грн для підтримки військових.

Міський голова Ростислав Бортник зустрівся з волонтерами та активістами Всеукраїнської громадської організації „Будуємо Україну разом“, які приїхали в Бережани і протягом місяця облаштовують кімнати молодіжного простору. Він привітав молодь, подякував моряку та волонтерів Раяну Ліхі зі США та іншим учителям, які навча-

Міський голова Ростислав Бортник вручає нагороду молоді.

Учасники Зразкового театру „Взори“ на святі молоді.

ють бережанців англійської мови.

Волонтер, лідер молоді Денис Власенко отримав нагороду від Міністерства молоді та спорту України за національно-патріотичне виховання молоді. Завдяки його старанням було облаштовано „Домівку в селі Рай“ для постраждалих від війни родин. Тепер він разом з волонтерами з різних областей України і світу за підтримки благодійної організації „Razom for Ukraine“ із США відновлює частину історичної бережанської ратуші.

Заради миру...

(Закінчення зі стор. 1)

могли відшукати їх та повернути додому“.

Члени делегації написали звернення до духовних лідерів у якому, зокрема, говориться, „ми боремось не лише за свої цінності, за своїх дітей, за свій дім, за свою рідну плодючу, щедрю землю, але за вічні цінності та безпеку всього світу. Якщо зло вчасно не зупинити, воно ширитиметься далі, загрожуючи всій планеті Земля. Завдяки Вашому заступництву та твердому керівництву Україна здобула власну незалежну Церкву, і нині, під час найважчих випробувань для нашої держави, ми з великою радістю поділяємо та засвідчуємо, наскільки прогресивним був такий крок: отримання Томосу для наших віруючих“.

Дружини українських дипломатів у зверненні до Вселенського патріярха подякували за постійну підтримку релігійної свободи, прав людини та передали листи, в яких йдеться про злочини Росії проти України.

„Це була дуже зворушлива і потрібна зустріч, – продовжує Ю. Надоленко. – Адже Україна бореться тепер за весь світ. Мені випала честь передати в руки Вселенському патріярху залишки снаряду, який знайшли на території Київської області. Його розмалювати діти тимчасово переміщені з південних областей України, які мають тепер прихист на Закарпатті. Ми, жінки, не лише дружини дипломатів, ми також матері та маємо за можливості їздити, розповідати про війну, горе українських дітей, домагатися аби світ перейнявся бідною Україною. Я була лише в Стамбулі, а мої подруги відвідали і Ватикан“.

У Ватикані українські жінки спілкувалися з Понтифіком, молилися в різних соборах, поширювали правду про ситуацію, яка тепер в Україні.

Високу оцінку заходу дав Посол України в Туреччині Василь Боднар. Він, зокрема на своїй сторінці в соціальних мережах зазначив, що „ці візити є важливою ініціативою „м'якої сили“ української дипломатії. З консульським відділом посольства на чолі з Генеральним консулом Романом Недільським, ми всебічно підтримали цю ініціативу і особисто мали честь брати участь у здійсненні її стамбульської частини. Маю відзначити її надзвичайну успішність і своєчасність. Патріярх Варфоломій виступив із спеціальною промовою, благословив учасників ініціативи, по-

Зустріч делегацій з Папою Римським. (Фото: Укрінформ)

біцяв всебічну підтримку. Така активна позиція наших дружин демонструє зростаючу роль жіночого фактору в публічній дипломатії та безперечно принесе свою додану вартість у нашу спільну перемогу“.

Посол України при Святому Престолі та Суверенному Мальтійському Ордені Андрій Юраш також відзначив унікальність цієї місії. „За своїм змістом і суттю ця ініціатива була абсолютно унікальною. За свідченнями багатьох достойників Святого Престолу, вони не пам'ятають, щоб така ідея була втілена в життя. Маштаб і характер місії були такими вражаючими і переконливими, що коли Папа Римський дізнався про приїзд цієї групи, то максимально швидко і позитивно відповів на прохання посольства про зустріч. Без перебільшення – це була історична зустріч. Свідчення українських жінок безпрецедентно зворушили Понтифіка. А його слова розуміння ще раз засвідчили, що для Папи біль України не є чимось загальним і абстрактним“, – сказав А. Юраш кореспонденту Укрінформу.

„Мені здається, що такого безпрецедентного заходу ще не було в історії нашої дипломатії, – сказала Ю. Надоленко, – щоб подружжя послів, так звана „м'яка“ сила, як нас назвали, виявляється є досить „твердою“ силою, щоб впевнено заявити про свої наміри та бажання доносити світу про те, що насправді зараз відбувається в Україні. Маю надію, що це принесе позитив у пошуки та повернення українських дітей додому“.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Українці постійно в русі

КИЇВ. – У серпні кордони України з іншими державами Європи в обох напрямках перетнули понад 2.1 млн осіб. Динаміка пасажиропотоку залишається на високому рівні. Але відмічається динаміка і перевага в'їзду в Україну, ніж виїзду за межі України. Більше людей повертається додому з огляду на початок нового навчального року. (Укрінформ)

■ Відкрили лабораторію з діагностики туберкульозу

ЖИТОМИР. – У Житомирі відкрили сучасну мікробіологічну лабораторію з діагностики туберкульозу. „Україна належить до країн з високим тягарем лікарсько-стійкого туберкульозу. Щоб зупинити поширення захворювання, пацієнт має отримувати якісні послуги з діагностики та безперервне лікування. Точні лабораторні послуги мають вирішальне значення для ефективного лікування, тому ця лабораторія дозволить посилити потенціал діагностичної мережі країни і забезпечити людей, які хворіють на туберкульоз, якісними та доступними послугами“, – зазначив заступник міністра, головний державний санітарний лікар України Ігор Кузін. Це єдина лабораторія рівня біологічної безпеки BSL-3 в Україні. Лабораторія була побудована та оснащена в рамках співпраці з міжнародною незалежною гуманітарною медичною організацією „Лікарі без кордонів“. В Україні з липня 2023 року впроваджується пілотний проєкт для хворих на мультирезистентний туберкульоз із Київської, Миколаївської та Львівської областей. Проєкт виконується в рамках проєкту „Виклик туберкульозу“ (Challenge TB) за підтримки Агенції з міжнародного розвитку США USAID. (Укрінформ)

■ Рушив потяг до Хелма

КИЇВ. – „Укрзалізниця“ відкрила продаж квитків на новий міжнародний поїзд Київ – Хелм. Відправлення з Києва – о 06:28, з Рівного – об 11:27, з Ковеля – о 13:31, прибуття до Хелма – о 17:27. Зворотнє відправлення з Хелма о 10:23 (пересадка з поїзда Варшава -Хелм), прибуття до Києва о 22:45. У перший рейс поїзд вирушить 3 вересня. (Укрінформ)

■ Протезували обидві ноги

ЛьВІВ. – У Національному реабілітаційному центрі „Незламні“ протезували 32-річного військового, який у російському полоні втратив обидві ноги. 32-річного захисника звали Іван Дзюба. Він родом з Хмельниччини. До війни працював у Києві на підприємстві, де надають послуги з професійного догляду за автомобілями. Торік у вересні Івана мобілізували. Він став розвідником. Спершу його група несла службу в Бахмуті, а потім, вже взимку, їх перекинули в район Соледача. У перший бойовий вихід розвідники натрапили на „вагнерівців“. Одного з трьох українських розвідників російські бойовики розстріляли, двох – забрали в полон та утримували на Луганщині. Івана відразу почали катувати, ампутували ноги. За ним доглядав та робив перев'язки інший поневолений – український військовий медик. Після 13 днів перебування в полоні, Івана передали українській стороні. До центру „Незламні“ чоловік приїхав на реабілітацію. Тут він отримав протези та зараз вчиться на них ходити. Після завершення реабілітації хоче повернутися у стрій“. (Укрінформ)

■ Скульптура обурила громадськість

ЛьВІВ. – У Львові розгорівся скандал через виставку сучасної скульптури, яку розгорнули у Стрийському парку. Мова йде про вісім скульптур українських та зарубіжних мистців. Однак статуї не всім прийшлися до смаку і викликали хвилю обурень у соцмережах. Виставка складається із колекції скульптур мистецького об'єднання „ЧервонеЧорне“, яке організовує Канівський скульптурний симпозиум. Усі скульптури зроблені із сірого граніту з українських кар'єрів. Деякі твори є абстрактним символом, деякі продовжують тему клясичного мистецтва, але новою сучасною мовою, кажуть організатори. Обурення викликала скульптура оголеної жінки з ознаками ожиріння авторства Василя Корчового під назвою „Впевнена“. (УНІАН)

АМЕРИКА | СВІТ

■ Україна „приспосувалася” у війні

НЮ-ЙОРК. – Генерал у відставці Дейвід Петреюс, колишній директор Центрального розвідувального управління (CIA), 29 серпня в інтерв'ю для телеагенції „CNN” похвалив українських військових, які, за його словами, „дуже вражають пристосувалися” до надзвичайно міцної оборони російських військ. За його словами, українці поволі, але поступово здобувають успіхи. На думку генерала, війна затягнеться до зими, і „ми мусимо дати українцям все що можемо, щоб уможливити їхній успіх”. („The Hill”)

■ Білий Дім вказує на вбивство Пригожина

ВАШІНГТОН. – Білий Дім 29 серпня формально визнав, що, на переконання уряду США, голова російської приватної військової компанії „Вагнер” Євген Пригожин був убитий за наказом російського президента Володимира Путіна. Прес-секретар Білого Дому Карін Джін-П'єр сказала це репортерам, посилаючись на заяву Президента Джо Байдена від 23 серпня, коли розбився приватний літак Є. Пригожина, і він загинув. Президент сказав, що „небагато речей в Росії трапляються, за якими не стоїть Путін”. Офіційна причина аварії невідома, але експерти вірять, що В. Путін наказав вбити Є. Пригожина, після того як він провів короткотривалий бунт проти російського війська. К. Джін-П'єр нагадала, що Є. Пригожин критикував „спосіб ведення російським урядом неспровокованої війни в Україні”. „Ми всі знаємо, що Кремль має довгу історію знищення своїх опонентів”, – вона сказала. Білий Дім не сказав, чи буде офіційна оцінка розвідки про смерть Є. Пригожина. („Fox News”)

■ Зростає число одноосібних домогосподарств

ВАШІНГТОН. – Бюро перепису населення США оприлюднило статистику про домогосподарства країни. У 2020 році понад чверть (27.6 відс.) усіх домашніх господарств склалися з лише однієї особи. Це понад три рази більше, ніж було в 1940 році, коли лише 7.7 відс. були одноосібними. Цей відсоток постійно збільшувався. За останнє десятиліття він зріс від 26.7 до 27.6 відс. („www.census.gov”)

■ Російський банк рятують рубель

МОСКВА. – Рада російського Центрального банку впровадила тепрмінове засідання 15 серпня, на якому вирішила підвищити процентову ставку на 3.5 відс. пунктів, досягнувши 12 відс., щоб підтримати рубель, який дуже втратив у вартості після західних санкцій, накладених внаслідок війни з Україною. Обмінний курс рубля пробив психологічний бар'єр 100 рублів до долара, і тепер вартість одного рубля нижча одного centa. Чотири дні перед тим державна агенція „ТАСС” заперечила проблеми стосовно обмінного курсу рубля. („Fortune”)

■ Україна була темою президентських дебат

МІЛВОКІ, Висконсин. – Вісім республіканських президентських кандидатів брали участь 23 серпня в дебатах у Мілвокі, на тій самій арені, де відбудеться конвенція Республіканської партії в серпні 2024 року для обрання остаточного кандидата. Ще один кандидат, колишній Президент Дональд Трамп, не взяв участі в дебатах. Серед різних тем однією з найбільш дискусійних була Україна. Серед всіх присутніх кандидатів підприємець Вівек Рамасвами з Огайо виступив проти подальшої підтримки Україні. Губернатор Фльориди Рон ДеСантіс сказав, що треба, щоб Європа збільшила свою допомогу, і від того залежатиме дальша поміч США. Всі інші кандидати підтримали подальшу допомогу Україні. Колишній Віце-президент Майк Пенс вказав, що якщо Захід віддасть Україну Росії, то Росія нападе на країни НАТО, і це примусить США посилати свої війська боронити своїх союзників. Колишній губернатор Нью-Джерсі Крис Крісті пригадав, що він недавно відвідав Україну й бачив жахиття, спричинені російськими окупантами. Колишня посол США в ООН і губернатор Південної Кароліни Нікі Гейлі гостро скритикувала В. Рамасвами, який готовий віддати Україну Росії, „обираючи вбивцю на протипагу проамериканській країні”. („CBS News”)

ТОЧКА ЗОРУ

Нинішня війна розгортається за афганським сценарієм

Алекс Гордон

Війну в Афганістані, розпочату Радянським союзом у грудні 1979 року, вели заради „виконання інтернаціонального обов'язку з надання допомоги братньому афганському народові”. Вона тривала дев'ять років і закінчилася вимушеним і далеко не переможним виведенням радянських військ з території сусідньої держави. У цій війні, яка велася з метою встановлення соціалістичного ладу в Афганістані, загинули, померли від ран хвороб 18,833 радянські особи, були поранені 49,985 осіб, стали інвалідами 669 осіб, потрапили в полон 417 осіб (з них додому повернулося тільки близько третини). За дев'ять років війни через Афганістан пройшло 620 тис. солдатів і офіцерів. Багато з них захворіли на „афганський синдром” (посттравматичний стресовий розлад) та інші психічні захворювання. Соціалізм в Афганістані не було встановлено. Ця не дуже зрозуміла радянським громадянам війна, що показала слабкість країни, яка очолювала „соціалістичний табір”, продемонструвала всьому світу її імперіялістичний характер і стала каталізатором розпаду СРСР. Ця остання війна, яку вів Радянський союз, виявилася однією з тих останніх самовбивчих мін, на яких підірвалася ця величезна держава. Вона припинила своє існування через два роки після виведення радянських військ з Афганістану в 1991 році. Афганський уряд впав 1992 року.

Хоч мета афганської війни була не зовсім зрозумілою населенню СРСР, все ж у неї був явний ворог – моджахеда, люди іншої релігії, які розмовляють іншою мовою, далекі за звичаями та традиціями від радянських людей, які справді виглядали чужими і ворожими для СРСР. Війна в Україні триває вже півтора року, тобто за тривалістю вона в

шість разів менша за афганську. У цій війні вже загинуло, поранено і покалічено у багато разів більше російських солдатів, ніж загинуло радянських солдатів в Афганістані. Війна в Україні є ще менш зрозумілою населенню Російської федерації, ніж війна в Афганістані була зрозумілою радянським громадянам. Противник сповідує ту саму православну релігію, належить до тієї самої групи слов'янських народів, розмовляє схожою мовою і тривалий час жив із росіянами в одній радянській державі. Але радянські люди звикли до того, що армія їхньої країни вторгається в інші країни для приєднання до соціалістичного табору або для зміцнення в них соціалістичних режимів. Мабуть, це дозволило радянським громадянам якось зрозуміти афганську війну. Набагато складніше було сформулювати мету війни Росії в Україні. Для російських громадян необхідно було вигадати особливого „українського ворога”, якому для правдоподібності приписували риси старого незапеченого і зрозумілого ворога – нацистів.

У 2001 році Президент Росії Володимир Путін, відповідаючи на запитання про афганську війну, сказав: „Насправді ніякої військової поразки Радянського союзу не було. Він досяг усіх цілей, які ставив перед собою у військовому пляні”. В лютому 2015 року Путін сказав, що, хоча „було багато помилок”, причиною введення військ в Афганістан були „реальні загрози”. Після анексії Криму керівництво Російської федерації зрозуміло, що необхідно виправдати агресивну політику Радянського союзу в Афганістані, оскільки його країна є спадкоємицею СРСР, зокрема в успадкуванні його імперіялістичної політики, щоб використовувати її проти України. Імперії характеризу-

(Закінчення на стор. 16)

Наше життя є політичним

Аскольд С. Лозинський

Слово „політика” походить від грецького слова „поліс”, що означає „місто”. Політика стосувалася б справ міста в найширшому її масштабі. Оскільки греки правили містами-державами, цей термін фактично застосовується до країн або держав. Оскільки людина в сучасному структурованому суспільстві є невід'ємною частиною якогось міста чи держави, майже все в її житті можна вважати політичним.

Колишній Спікер Палати представників Конгресу США Тип О'Ніл придумав фразу „вся політика є місцевою”. В українців таке ж відчуття, що сорочка ближча ніж кожух. У будь-якому випадку, політика означає все, що зачіпає людину, її родину, дім, громаду.

Отже, у спорті вболівальник – це політична істота. Твердження про те, що в спорті не повинно бути політики, є одним із найбільш безглузких, але всюдисущих тверджень, які все використовують неправильно. Олімпіада – яскравий приклад. Сьогодні я вболіваю за США чи Україну. Незалежно від того, я завжди вболіваю проти Росії чи російських спортсменів в американському спорті, тому що я народився і виріс у Нью-Йорку.

Чому це тема сьогодні? Тому що відповідне розуміння потрібне для того, щоби прийняти, що політика переважно кон'юнктурна, а то і аморальна. Тому що прем'єр-міністра Індії Моді нещодавно вшанували у Вашингтоні формальною державною візитом. Державна візита – це велика справа. Дано не кожному.

Моді популярний в Індії, де проживає 1.3 млрд людей. У США багато імігрантів з Індії. Це одна з вагомих причин для державної візитації – зробити мільярд людей нашими союзниками. Все ж Моді – автократ, шовініст і вбивця. Він без розбору вбиває людей, особливо тих, хто сповідує іслам. Індія

також торгує російським газом і не підтримує американську політику. Фактично, ця державна візита є „подарунком за погану поведінку”.

Кілька років тому я їздив до Болгарії, щоб відвідати тамтешню українську громаду. Одним із найяскравіших моментів була моя розмова з непомітним болгариним, юристом. Коли він дізнався, що я з Америки, то запропонував трохи філософського гумору. Він заявив, що Болгарія, вступивши в НАТО, тепер є союзником США. Однак у минулому, зазначив він, болгари були приєднані до Римської імперії, Османської імперії, Райху нацистської Німеччини і, нарешті, Радянської імперії. Ці імперії більше не існують, зазначив він, тому нам, американцям, краще бути обережними. Ми обидва засміялися.

Болгарія – це не виняток. Правда, але щойно у грудні 2022 вона почала допомагати Україні у війні.

Слово „політика” змушує згадувати дивних друзів. Можливо, більше тривоги викликає Угорщина за прем'єра Орбана. У сучасній історії Угорщина завжди була на неправильному боці – у Першій світовій війні, у Другій світовій війні. Угорщина є членом НАТО. Проте Орбан виглядає ближчим до Володимира Путіна, ніж до США. Через правила міжнародного організаційного управління Угорщина, незначна країна за населенням, могутністю та загальними можливостями, має вирішальний голос щодо майбутнього України.

Нещодавно польський парламент проголосував за неминучий вступ України до НАТО. Можна задатися питанням, що дві фактично майже ворогуючі сторони, такі як Болгарія та Угорщина, роблять у НАТО? А також чому надається вбивцю державна візита до Білому Дому?

Має бути певна відповідальність. Можна підтримувати, нав'язувати дружні зв'язки, але тоді можна також вимагати і відповідної поведінки.

ТОЧКА ЗОРУ

Реальні гарантії безпеки України і світу

Георгій Лук'янчук

Міністер оборони України Олексій Резніков запропонував внести зміни у Конституцію й дозволити розміщення чужоземних військових баз в Україні. Ця ініціатива є досить перспективною з огляду на довгий шлях України до реально-го вступу в ряди НАТО, навіть якщо вона отримає жадане запрошення на саміті у Вашингтоні наступного року. Якщо ми скасуємо конституційну заборону на чужоземні військові бази в Україні і в нас з'являться бази країн НАТО (впершу чергу підписантів Будапештського меморандуму про ядерне роззброєння України) ситуація з безпекою країни, як показує багаторічний досвід баз США в Японії, Південній Кореї та у ФРН, зміниться дуже суттєво. Це будуть реальні гарантії безпеки для України до часу нашого вступу в НАТО. Відразу ж після наступного успішного вигнання окупантів за кордони 1991 року і можливого перемир'я можна буде розмістити морські і авіобазы США та Великобританії на території України, бажано на східних кордонах. Україна буде таким чином до вступу в НАТО убезпечена від продовження війни з путінською Росією.

Розміщення баз окремих країн НАТО відбило б бажання лізти до нас щонайменше на найближ-

чих 100 років, якщо до того часу ще б існувала така держава, як Російська федерація.

Історична роля України і її союзників полягає нині в припиненні самого існування Росії в її нинішньому вигляді. Це має відбутись шляхом деколонізації національних меншин шляхом створення незалежних від Москви національних держав із повернення законним власникам усіх захоплених Російською імперією та федерацією територій; створення зони чи „поясу безпеки“ шляхом переведення на тривалий період під зовнішнє управління під мандатом ООН територій Мурманської, Карельської, Каланінградської, Смоленської, Брянської, Воронежської, Білгородської, Курської, Орловської, Ростовської областей та Краснодарського краю; денуклеаризації, демілітаризації, деімперіалізації, денацифікації РФ; виплаті репарацій за всі завдані за часи існування Російської імперії, СРСР та федерації збитків всім підневільним протягом століть народам; видачі Міжнародному суду і притягнення до відповідальності Путіна та решти військових злочинців.

Лише такий комплекс заходів здатний наблизити не тільки кінець путінського режиму, але й усунення загрози реінкарнації тоталітарного режиму та наступної нової війни на європейському континенті.

Останнє слово політв'язня Ольги Смирнової: Росія не буде щасливою

Ольга Смирнова перебуває у слідчому ізоляторі Сант-Петербурга з травня минулого року. Разом із кількома соратниками з групи „Мирний опір“ вона багато років проводила поодинокі пікети та інші акції проти війни, на захист українських в'язнів Кремля, у тому числі кримських татар.

В останньому слові О. Смирнова говорить про неминучість відплати. А ще про те, як сімейна пам'ять протистойть державній брехні, допомагає зберегти критичне мислення та людську гідність. Нижче подано уривки з її останнього слова на суді у перекладі „Свободи“.

Я можу сказати лише про те, що якби російські війська насправді займалися десь відновленням міжнародного миру та безпеки, діючи спільно з іншими країнами на підставі рішення ООН та на прохання законної влади постраждалої сторони, я б це тільки вітала. Але страшна правда в тому, що минулого року Росія розв'язала агресивну війну в центрі Європи, яка нічим не може бути виправдана чи хоча б пояснена. Тому формулювання щодо „міжнародного миру та безпеки“ нагадує старий і гіркий жарт радянських часів про боротьбу за мир до останньої краплі крові.

Звинувачення стверджує, що я „передбачала неминучість небезпечних наслідків у вигляді негативного ставлення суспільства до ЗС РФ“. Але я своїми діями намагалася в міру сил такі наслідки запобігти в майбутньому, коли будуть дані об'єктивні оцінки війни, розв'язаної нашими сучасниками. Я закликала і закликаю російських солдатів і офіцерів до неучасті в злочинах, що вчиняються тим самим „політичним режимом“, щоб зберегти і особисту гідність, і вірність військової присяги, і уявлення про військову честь як таку в майбутньому. Це може коштувати дорого, це може закінчитися тюремним терміном у ряді випадків. Але навіть якщо ціна питання тепер така, треба мати мужність її заплатити, щоб простягнути тонкий пунктир у майбутнє через безславну епоху, щоб зберегти повагу до самого образу воїна та захисника, сформованого в минулому.

Сьогоднішнє прирівнювання агресорів до захисників, яке створюється спекуляціями офіційної російської пропаганди на темі Другої світової війни, я вважаю особливо цинічною наругою над пам'яттю тих, хто насправді віддав життя за звільнення своєї землі від гітлерівських загарбників. Формування цією ж пропагандою образу „українця“ та враження, ніби, входячи до складу СРСР, Україна воювала чи не вся цілком на боці Гітлера – ще один злочин проти історичної пам'яті. Найбільший відсоток нагороджених званням Героя Радянського Союзу – це Україна, найефективніший партизанський рух на окупованих тери-

торіях – це Україна та Білорусь. Оголошена в РФ екстремістською організацією 250-тисячна УПА воювала не за Гітлера, а проти нього. І зроблений зараз опудалом для недосвідченої російської аудиторії Бандера Степан Андрійович, який провів чотири роки в нацистських концтаборах, був на одному з так званих „малих Нюрнберзьких процесів“ визнаний жертвою німецького нацизму. До речі, про колаборацію: РОА воювала на боці Гітлера аж до штурму Праги навесні 1945 року, коли перемога над ним була вже вирішена наперед, налічуючи при цьому близько мільйона багнетів. Так що у тих, хто проживає сьогодні на території РФ, немає підстав вважати себе нащадками унікального народу в складі СРСР, який не заплямував себе союзництвом з Гітлером у Другій світовій війні.

Я про події, що відбувалися під час німецької окупації України, знаю із найнадійнішого джерела з дитинства. Це – моя бабуся, яка не встигла евакуюватися за відступаючими радянськими військами з Луцька, де будинок, в якому вона жила, розбомбили в перші ж години війни. Історій доблесті та зради, милосердя та грубого егоїзму людей за чотири роки страждань в окупації з маленькою дитиною на руках у неї накопичилося достатньо. І я цю правду про війну встигла ввібрати, тому перепрошивка моєї особистої історичної пам'яті неможлива. За соціологічними опитуваннями 2021 року, 80 відс. українців на питання про те, що захищали в роки Другої світової українці, що воювали в лавах Радянської армії, відповіли – „Україну“. Тому жодної суперечності в їхній свідомості між боротьбою проти Гітлера в лавах РККА та УПА немає, і картинка минулого – цілісна. А в Росії війну УПА проти військ НКВД після завершення окупації України військами вермахту зведено пропагандою в абсолюти, і в трактуванні історичних подій взяла гору традиція НКВД. Мені дуже шкода, що з усіх історично існуючих традицій сучасна Росія обрала саме традицію власних

(Закінчення на стор. 9)

АМЕРИКА | СВІТ

■ Співробітник FBI допомагав олігархові

НЮ-ЙОРК. – Колишній високопоставлений співробітник контррозвідки Федерального бюро розслідувань (FBI) 55-річний Чарльз МекГонігал 15 серпня зізнався, що він погодився працювати на російського олігарха. Ч. МекГонігал заявив у федеральному суді в Нью-Йорку, що в 2021 році він прийняв понад 17 тис. дол., щоб допомогти російському енергетичному магнатові Олегові Дерипасці, збираючи принизливу інформацію про російського олігарха, який був його бізнес-конкурентом. Йому може загрозувати до п'яти років ув'язнення. Ч. МекГонігала, який очолював відділ контррозвідки FBI в Нью-Йорку, заарештували 21 січня, звинувачуючи його в тому, що він погодився провести розслідування проти олігарха-конкурента в обмін на виплати від О. Дерипаски після того, як проти нього були введені санкції в 2018 році. За даними слідства, у 2021 році Ч. МекГонігал і Сергій Шестаков (інший підсудний) змовилися надавати послуги О. Дерипасці, порушуючи санкції США, накладені на нього в 2018 році. (Радіо Свобода)

■ Усик відстояв всі свої пояси

ВРОЦЛАВ, Польща. – 27 серпня український боксер Олександр Усик сказав після перемоги над британцем Даніелем Дюбуа сказав, що свій поєдинок присвячує Україні та ЗСУ. О.Усик вдруге відстояв звання об'єднаного чемпіона світу з боксу в надважкій вазі, нокаутувавши британця Даніеля Дюбуа. („sport.ua“)

■ Суровікін звільнений з посади

МОСКВА. – Генерал Сергій Суровікін звільнений з посади командувача Повітряно-космічними силами РФ. Від жовтня 2022-го до січня 2023 року він командував об'єднаним угрупованням російських військ в Україні, з 11 січня 2023 року обіймав посаду заступника командувача. Під час заколоту угруповання „ПВК Вагнера“ 23-24 червня 2023 року С. Суровікін записав відеозвернення до найманців із закликом повернутися до місць дислокації. Після цього він не з'являвся публічно. У пресі з'являлася інформація, що його затримали. Як стверджував The Wall Street Journal, після заколоту усунули від служби або звільнили близько 15 російських офіцерів. („Европейська правда“)

■ Постраждали українські туристи

РИМ. – 25 серпня автобус з 30 українськими туристами зіткнувся з польською фуру з фруктами й овочами на півночі Італії, на трасі, що пролягає від Венеції до Трієста. Постраждали 15 осіб, з яких семеро – діти. („Европейська правда“)

■ Непроханий футбольний поцілунок

МАДРИД. – Скандал з поцілунком у фіналі жіночого чемпіонату світу з футболу сколихнув не лише громадськість Іспанії, а й дав новий імпульс боротьбі за рівні права у світовому жіночому футболі. Останньою краплею у скандалі з поцілунком стала позиція еспанської федерації футболу, яка спочатку засудила дії свого президента Луїса Рубіалеса, що прилюдно поцілував у губи форвардку збірної Іспанії Дженні Ермосо, але вже за добу звинуватила саму футболістку. ФІФА на 90 днів усунула Рубіалеса з посади керівника еспанської федерації, але він за повної підтримки більшості спортивних чиновників країни має намір відстоювати свою правоту в суді. У відставку через незгоду з діями свого президента пішли сім членів федерації. Також заяви про звільнення подав тренерський склад та технічний персонал жіночої збірної. Понад 50 футболісток заявили, що не вийдуть на поле, поки Л. Рубіалеса не знімуть з посади президента федерації футболу. Дж. Ермосо наполягає, що не давала Л. Рубіалесу згоди на поцілунок та фізичний контакт, він своєю чергою заявляє, що вона бреше. За його словами, обійми й поцілунок відбулися в ейфорії перемоги еспанок у фіналі ЧС та за взаємним бажанням. Коли Дж. Ермосо з'явилась на трибуні стадіону в Мадриді перед матчем жіночих команд „Атлетіко Мадрид“ та „АС Мілан“, її зустріли як героїню. („BBC“)

Що це значить – любити Україну?

Ні в нашій, ні в жодній іншій мові світу нема і, мабуть, ніколи не знайдеться слів, щоб ними можна було висловити безмежну і невимовну трагічність війни. Це – понад словами, це – невимірне, коли ноги сина чи доньки вже ніколи не ступлять на рідний поріг... Коли дівчина ніколи більше не побачить коханого... Коли діти ніколи більше не пригорнуться до батькових чи маминих грудей...

Час не лікує ці невгойні рани. Однак, це не означає, що їх не потрібно лікувати. І це не означає, що ліку нема. Але він тільки один-єдиний: щаслива Україна, квітуча українська земля, запанування в суспільстві віками чеканої правди і справедливості, щира родинна довіра між українцями, їхня набута у війні здатність „тягнути в один гуж“.

Ніхто з нас не сміє сказати, що це неможливе. Як доля людини великою мірою перебуває в її власних руках, так і доля народу в тяжкі історичні моменти багато в чому, як не в усьому, залежить від нього самого. Від його ясного усвідомлення, що з ним сталося. Від глибинної внутрішньої належності до рідної землі і свого роду. Від родової і національної пам'яті. Якщо одним словом – від любові до України.

Тяжко говорити про любов у часи, коли так багато з нас вбачає своє щастя винятково у матеріальному добробуті. Коли багато тисяч впали в боях, а мільйони тим часом покинули країну. Хоч, знаємо, одні покинули, бо мусіли, бо їхні міста і села знищені, інші ж, з відносно спокійних областей, виїхали про всяк випадок. У кожному разі українців катастрофічно меншає. І все частіше в експертному дискурсі звучить страшний термін „депопуляція“, тобто постійне і все швидше зменшення чисельності населення. Лише за першу половину 2023 року з України додатково виїхав майже мільйон осіб.

Не варто тішити себе, що це відбувається у багатьох державах. Так, але в мирні часи уряди тих держав планово компенсують відтік своєї людності притоком імігрантів з інших країн. Страшна війна в Україні може довести до стану, коли депопуляцію вже неможливо компенсувати іміграційними програмами.

За оцінками Українського інституту майбутнього, станом на червень 2023 року постійне населення України становить 28.5 млн осіб. З них лише близько 12 млн – це економічно активні громадяни, решта – пенсіонери, діти, люди, які з різних причин не можуть або не хочуть працювати. Зайнятих в Україні сьогодні лише близько 9–9.3 млн осіб.

То нема виходу? Ні, він є, і не один. Перший – створити ідеальні умови для повернення додому мільйонів утікачів від війни. Другий – заохотити світову українську діаспору, котра вже півтори сотні літ не втрачає духовного зв'язку з землею предків. Треба спробувати цей духовний зв'язок пов'язати з практичним. В інавгураційні промові президент Володимир Зеленський звернувся до 65 мільйонів українців поза Україною повернутися на рідну землю. Наполягаємо на цій думці: якщо у висліді відповідних державних програм будуть створені усі найкращі умови, то мільйони повернуться.

На думку провідного українського експерта в галузі міграційної політики Андрія Ревуцького, програми повернення українських мігрантів і діаспорян мають базуватися передусім на інвестиціях, на фінансах, на перспективах самореалізації, бо, мовляв, „розмова з українськими мігрантами і діаспорою – це на 90 відсотків про гроші та проекти і лише на 10 відсотків – про патріотизм“. Чи так це насправді, не хочеться вірити, бо не міг же пан Гайдуцький опитати всіх 65 мільйонів. Тим часом тут годі й сперечатися: люди потребують людських умов.

Цей же фахівець каже: аби досягнути Внутрішнього валового продукту в 1 трильйон дол., населення України має становити близько 55 млн осіб. Якщо таку ціль поставити на найближчі 10 років, то щороку Україні належить залучати з-за кордону 2.6 мільйона нових людей.

Це все – статистика, арифметика, сухий аналіз, холодний розрахунок: вигідно – невигідно. В людській природі, на щастя, є й глибші речі, глибші і вищі, вони можуть озватися, можуть зрушити світ до добра. І як не тепер, в часи визвольної війни, то коли?

ІСТОРІЯ

25 років відзнаки Президента України „Герой України“

Марія Срібна

23 серпня 1998 року була встановлена відзнака Президента України „Герой України“ для нагородження громадян України за здійснення визначного героїчного вчинку та трудового подвигу. Відзнака має орден „Золота Зірка“ і Орден держави. Особі, нагородженій відзнакою „Герой України“, вручається орден „Золота Зірка“ за здійснення визначного героїського вчинку або Орден держави за трудовий подвиг.

Нагородження відзнакою вдруге з врученням одного й того ж ордену не проводиться. Нагородження відзнакою „Герой України“ може бути проведено посмертно.

26 листопада 1998 року першим нагородженим відзнакою „Герой України“ з врученням Ордена держави був президент Національної академії наук України, академік Борис Патон, а 21 серпня 1999 року першим нагородженим відзнакою „Герой України“ з врученням ордена „Золота Зірка“ став льотчик-випробувач Авіаційного науково-технічного комплексу ім. О. Антонова Олександр Галуненко.

16 березня 2000 року Верховна Рада України ухвалила закон, згідно з яким найвищим ступенем відзнаки України є звання Герой України. За роки існування відзнаки сотні людей були відзначені цим званням, зокрема В'ячеслав Чорновіл; президент

Відзнаки Президента України

Карпатської України у 1939 році Августин Волошин; народний депутат України Левко Лук'яненко; поет-правозахисник Василь Стус; головний командир Української повстанської армії Роман Шухевич; провідник ОУН Степан Бандера.

З початком російсько-української війни кількість нагороджених відзнакою „Герой України“ значно збільшилася. Серед них – генерал-майор Збройних сил України Ігор Гордійчук; український воїн Дмитро Коцюбайло („Да Вінчі“); командир Окремого загону спеціального призначення „Азов“ Денис Прокопенко („Редіс“); український військовий Олександр Мацієвський та багато інших.

Розстріл Першого українського полку

Євген Лупаков

8 серпня 1917 року в Києві на залізничній станції Пост-Волинський російські полки з кулеметів обстріляли ешелон 1-го Українського полку ім. Богдана Хмельницького, перший полк відродженої української армії в Росії. Історик Дмитро Дорошенко вважав, що було вбито 16 богданівців і 30 поранено. А сотник 7-ої сотні 2-го куреня Богданівського полку Іван Островершенко стверджував, що під час обстрілу загинуло понад 100 богданівців. Ще близько 50 осіб розстріляли на станції вночі.

Полк був сформований 1 травня 1917 року із українців-добровольців, які повернулися з Першої світової війни і готові були зі зброєю в руках захищати столицю і був формально підтриманий Центральною Радою, яка не виявила бажання захищати своїх захисників.

Однак, командування російського гарнізону, який стояв у Києві, вороже сприйняли появу національно свідомого українського полку. Командувач Київського військового округу полковник Оберучев наказав відправити „богданівців“ на фронт. Одним із головних його аргументів було прибуття до Києва „у розпорядження начальника КВО“ полку донських козаків. До того ж, в Києві залишався гвардії Подільський кірасирський полк. Тож український військовий підрозділ було вирішено якнайшвидше спроводити зі столиці.

Однак у день відправлення на фронт „богданівців“ сталася провокація. Коли ешелон рушив, за свідченнями представника Військового генерального комітету Миколи Левицького, „дехто“ з бійців взявся салютувати пострілами вгору. Ніхто тоді і не став шукати того „дехто“. У відповідь ешелон з українцями військовиками почали обстрілювати частини російських окупантів, що за згодою тодішньої „української“ влади лишалися в Києві. Тоді було вла-

мого українського полку. Командувач Київського військового округу полковник Оберучев наказав відправити „богданівців“ на фронт. Одним із головних його аргументів було прибуття до Києва „у розпорядження начальника КВО“ полку донських козаків. До того ж, в Києві залишався гвардії Подільський кірасирський полк. Тож український військовий підрозділ було вирішено якнайшвидше спроводити зі столиці.

(Закінчення на стор. 17)

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Андрій Нинка

Редактор: Левко Хмельковський

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

Fax (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.

Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.

Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040 • Fax (973) 644-9510

E-mail advertising@ukrweekly.com

Передплата

Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040

E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або його видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Думки до Дня Незалежності України

Вже майже 30 років мені не дає спокою думка: чому влада України – а вона чимало років з дня проголошення незалежності 22 січня 1918 року була неукраїнською – ніколи не проголошувала до всіх українців поза Україною суцільних заклик повертатися до рідної землі?

Були за ініціативою української діаспори здійснені якісь невдалі напівміри на кшталт статусу закордонного українця. Але прихований опір неукраїнської влади поховав ці наміри. Хоч можна сказати, що не тільки прихований, але і явний.

Про що можна говорити, якщо у документах ліквідована графа „національність”? Можливо у випадку деяких країн вона не надто важлива, але для України, землі якої віками заселялися окупантами, присутність цієї графи є питанням виживання автохтонної нації. Особливо зараз, коли ворог на окупованих землях насильницьки заставляє брати російські паспорти.

Тож перше, що потрібно зробити, як пише совість української нації генерал Григорій Омелеченко, це повернути графу „національність” в

документи. Друге: юридично оформити всім українцям закордоння можливість отримувати документ з дозволом постійного проживання в Україні.

Зараз, коли ворог з Москви докладає всіх зусиль, щоб знелюднити наші землі, це – особливо важливо.

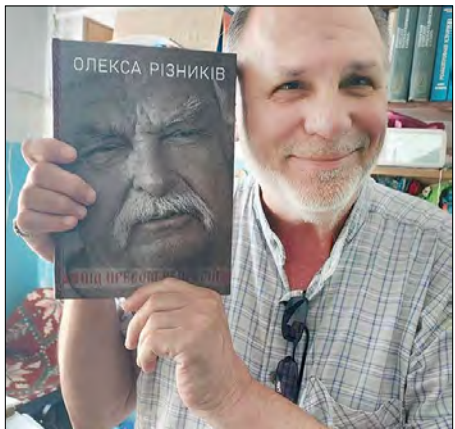
П'ята колонна скаже: „Не на часі”. Насправді, саме навпаки. А як це оформити юридично – це питання до фахівців. Була б політична воля здорівих сил Верховної Ради.

Павло Макієнко,
голова Асоціації вихідців з України,
Нью-Йорк

Спільно видали книгу

Ще кілька місяців тому першомайці збирали гроші на видання книги Олексія Різниченка, а сьогодні видання уже у нас в руках. Олексія Різниченка (Різниченко) – український поет, письменник та мовознавець, лауреат багатьох престижних літературних конкурсів, активний громадський діяч, кавалер ордена „За заслуги”. Має на своєму рахунку десятки цікавих видань оригінальної поезії і прози. А в радянський період за виступи проти диктатури КПРС та відстоювання українських національних цінностей та традицій був двічі репресований. У книзі „Під пресом репресій” розповідається про нелегку долю уродженця Донбасу, вихованця зрусифікованої Миколаївщини й „космополітичної” Одеси радянської доби.

З О. Різничковим я особисто знайомо дуже давно, коли він підпрацьовував у місцевому виданні. Легкий у спілкуванні і величний у своїх висловлюваннях, він якось відразу став своїм і близьким. А кілька місяців тому редакція „Гард.Сіті” підтримала збір коштів на нове його видання „Під пресом репресій”. Оголосив збір Роман Коваль, президент Історичного клубу „Холодний Яр”,

Юрій Островершенко. (Фото: Наталія Клименко)

редактор газети „Незборима нація”. Необхідно було 50 тис. грн. на друк. І якось швидко ми їх зібрали! Тож книга вийшла у світ, завдячуючи підтримці багатьох першомайців. Серед тих, кому просив передати свою книгу О. Різниченка – поети Юрко Островершенко, Григорій Усатюк, краєзнавиця Тетяна Хмара, редакторка „Гард.Сіті” Галина Давидова, керівник сільськогосподарського підприємства Микола Беккер та я, Наталія Клименко. За кілька днів книга уже в руках нових власників.

Наталія Клименко,

Україні

Чую мову твою солов'їну,
Неповторних пісень твоїх спів.
Я вітаю тебе, Україно!
З днем народження, земле батьків!
Із річицею, затишні села,
Працелюбні мурашники міст!
Десять отам залишилась оселя,
Де мужнів, гартувався і ріс.
Десять отам моя юність, а старість
Наздогнала мене вдалині.
Це вже доля отак розстаралась,
Що була не підвладна мені.
Та не можуть завадити межі
І роки, що між нами лежать,
Привітати тебе, незалежну,

Із твоїм найдорожчим зі свят.
Хай війною затьмарене свято,
Аж ніяк не салют, не парад –
Це невтомно гамселять гармати,
І уламки „Шахедів” горять.
Все одно ти святкуй, Україно,
Вздовж дніпровських обох берегів.
Голоси твоїх друзів, що линуць,
Хай дадуть тобі сили й снаги.
Хай подальші твої роковини
Будуть мирними безліч віків.
Я вітаю тебе, Україно!
З днем народження, земле батьків!

Вілен Черняк
Західний Голівуд, Каліфорнія

Ми маємо нескореності код

Ми маємо нескореності код.
Він перейшов до нас від предків
в спадок.
Його оберігає наш народ,
А потім володітиме нащадок.
Це – вільної країни гордий стяг,
В нім синій колір – неба височінь,
А жовтий – щедра нива у житах,
Злотистої пшениці широчінь.
Це – Київ, і Хрещатик, і Дніпро,
Тарас Шевченко й Леся Українка.
Це – наша серцевина, це – ядро.
Без нього ти – на вітрі порошинка.
Це – вишиванка – давній оберіг.
В ній мудрість і зв'язок

всього народу.
Руками неньки витканий рушник,
Немов дорога з роду і до роду.
Це – материнський і
батьківський дім,
В намисті пурпуровому калина.
І паляниця з запахом полів.
І рідна мова, мов душа, нетлінна.
Це – Україна з щирими людьми.
І колицьова, що співала мати.
Наш код – від Бога.
Під його крильми
Ніколи нас нікому не здолати!

Олександра Гандзюк,
Луцьк

Тетяна Хмара.

Микола Беккер.

Пресфонд „Свободи” за травень і червень 2023 року

MAY 2023

\$	NAME	LOCATION
200	Luppo, Mary	Morton Grove, IL
110	Kawalec, Christina	North Branch, MN
80	Plichota, Maria	Northville, MI
65	Kuryliw, Ihor	Weston, ON
60	Limonczenko, Alexis Stasiw, Roman	San Mateo, CA Nesconset, NY
50	Konowal, Natalia	Arlington Hts, IL
40	Bojko, Andreas Hayda, Roma Piaseckyj, Oksana Polon, Oksana & Lavro	Glastonbury, CT Providence, RI Scituate, MA Pittsford, NY
25	Geletkanycz, Roman A & Helen Harhaj, Bohdan & Maria	Bedford, NH Howell, NJ
20	Hanypsiak, Maria Maksymjuk, Stefan Mihaychuk, George	Buffalo, NY Silver Spring, MD Silver Spring, MD

Rakowsky, Alexandra & George		Riverhead, NY
15	Bemko, Ihor Melnyk, Chrystyna Zobniw, Lubomyr	Edinboro, PA New Haven, CT Binghamton, NY
10	Bekersky, Daria Fedorowycz, Zenon Hayuk, Hlib Husak, Anna Niepritzky, Tamara	Tuxedo Park, NY Trenton, NJ Lakewood, CO Newark, NJ St Paul, MN

Total for May 2023: \$ 1,010

JUNE 2023

\$	NAME	LOCATION
115	Petrenko, Anya & Jurij	Ashton, MD
100	Steck, Ulana	Mississauga, ON
50	Chornodolsky, Luba Derhak, Martha Mysko, Zoreslava Stecura, John	Phoenixville, PA W Hartford, CT Philadelphia, PA Middleburg Hts, OH

Wronskij, Wolodymyr		Greenlawn, NY
25	Cechosh, Martha Plys Irena,	Toronto, ON Princeton Jct, NJ
20	Karachewski, Helen Karpenko, Tetiana Nebesh, Eugene Pichurko, C & B Bachynsky Tarasiuk, Oksana	Chicago, IL Southfield, MI Parma, OH Independence, OH Newtown, PA
15	Bejger, Bohdan Lonchyna, Vassyl Mysyshyn, Maryann Shevchuk, Walter	Buffalo, NY Hinsdale, IL Springfield, MA Kennett Square, PA
10	Kuzyk, Walter Laszyn, Taras Ohar, Oksana Stryzakowski, Olga	Elmhurst, NY Trenton, NJ Beverly Hills, MI Trenton, NJ

Total for June 2023: \$ 715

Щиро дякуємо всім жертводавцям за підтримку пресфонду „Свободи”.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Алея героїв в духовному осередку США

САВТ БАВНД-БРУК, Нью-Джерсі. – 27 серпня вшанували пам'ять полеглих воїнів України під час богослужіння в Українській православній церкві-пам'ятнику св. Андрія Первозваного. Церкву-пам'ятник огорнула Алея героїв – 432 фотографії з написом "Ми пам'ятаємо полеглих захисників".

У співслужінні Митрополита Української православної церкви США та діаспори Антонія, Архiepіскоп Даниїл відслужив Архипастирське Богослужіння. На Літургії також був присутній священний клір церкви-пам'ятника та студенти Свято-Софіївської Семінарії.

Владика Даниїл виголосив проповідь, у якій попросив, щоб усі відкрили свої серця та розум і щиро, на колінах і з упокореним серцем благали Господа, щоб Він вислухав щирі благання,

прийшов на допомогу, і заступився за нашу Батьківщину, даруючи знову нашому народу перемогу та волю.

Владика вручив нагороду за служіння українському народові Генеральному консулові України в Нью-Йорку Олексію Голубову. Владика нагородив сертифікатами за участь в Національному конкурсі писемності Української православної ліги УПЦ США, дітей Якова та Емілію Пасакас. Усією церковною родиною привітали із днем народження декана семінарії – о. протоєрея Василя Пасакаса.

Біля церкви-пам'ятника була освячена Алея героїв, щоби кожен перехожий зупинився, та, подивившись в обличчя воїнів, побачив, якою дорогою ціною зберігається життя у Україні.

Митрополит Антоній, Архiepіскоп Даниїл з нагородженням Олексієм Голубовим.

Освячення Алеї героїв. (Фото: протодиякон Максим Журавчик)

Обабіч алеї, що веде до церкви-пам'ятника св. Андрія Первозваного, виставлено щити з фотографіями 432 українських героїв.

EFFECTIVE 04/03/2023

CHECK OUT UNA'S NEW ANNUITY RATES

AND REACH YOUR RETIREMENT GOALS!

NEW
MULTI-YEAR
GUARANTEED
ANNUITY (MYGA)

4.25% 3-YEAR MYGA

4.50%* 5 YEAR
2ND YEAR 4.00%

4.75%* 7 YEAR
2ND YEAR 4.00%

5.25%* 9 YEAR
2ND YEAR 4.50%
3RD YEAR 4.00%

*FIRST YEAR RATE.

MINIMUM GUARANTEED RATE 2%.
RATES SUBJECT TO CHANGE.
NOT AVAILABLE IN ALL STATES.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
2200 ROUTE 10, PARSIPPANY, NJ 07054 • WWW.UNAINC.ORG • 800.253.9862

STAND WITH UKRAINE

Вояки і пропаґандисти не уникнуть кари

Колаборанти так само відповідають за жахи війни, як і російський уряд, його військо. Портал „Evocation“ створив базу даних російських пропаґандистів та посібників окупаційного режиму, засновану на інформації від добровольців. Відомі їхні імена, біографії, де вони живуть і з ким перебувають у шлюбі. Привертаючи увагу до цих людей, можна знайти та покарати їх. Адреса: evocation.info@proton.me.

Нижче подано координати військових і пропаґандистів Росії.

Командири окупаційних військових частин Росії:

Агмерзоев Зелімхан, командир 3-ої роти полку Нацгвардії Чечні, підполковник. Адреса: Чеченська республіка, Гудермеський район, село Джалка, вул. ім. Амхата Делімханова, 17. Тел.: 79388988881.

Жарких Дмитро, командир 8-го артилерійського полку. Адреси: Санкт-Петербург, вул. Комсомолу, 22; Ставрополь, вул. Южний обход, 55-2, кв. 68. Транспорт: Nissan Qashqai, номер С407УМ161 Тел.: 79964188189. Пошта: zharkikh.mil@mail.ru.

Москаленко Сергій, полковник, командир 1153-го мотострілецького полку. Адреси: Єйськ, вул. Ясенська, буд. 2, корп. 1, кв. 16; Крим, Севастополь, вул. Козача, 25. Транспорт: Honda Mobilio, номер А929ТВ92. Тел.: 79280226518 та 79604766767.

Павловський Ілля, генерал-майор, начальник штабу-перший заступник командира 3-го армійського корпусу Західного військового округу Адреса: Мурманська область, Кандалакський район, с. Алакуртти, вул. Содружества, буд. 9, кв. 4. Тел.: 79110607333; 791131 28783. Пошта: ipavlovskiy74@mail.ru.

Кособоков Михайло, командир 49-ої армії. Адреси: Москва, вул. Поліни Осипенко, буд. 2, корпус 1, кв. 65; Гусев, вул. 30ї Космодемьянської, 16. Тел.: 79102224242.

Клименко Вадим, командир 7-ої військової бази 49-ої загальновійськової армії. Адреси: Москва, вул. Садова-Спаська, 3, корп. 2, кв. 1305; Камчатський край, Петропавловськ-Кам-

(Закінчення на стор. 16)

Останнє слово...

(Закінчення зі стор. 5)

катів, які перетворювали наших предків на табірний пил. Хоча об'єднання націоналістів, що історично існували в минулому столітті, рахунки зводили з більшовизмом, а не з історичною Росією і не з етнічними російськими тим більше.

Підсумком чергового експерименту з підміни пам'яті стала зрада не лише солдатів, які воювали з Гітлером, а й тих мільйонів неоплаканих жертв ГУЛагу, на кістках яких побудовано сумнівний „радянський рай“. У матеріалах моєї справи виявилося багато описів плякатів, які не мають жодного формального зв'язку ні з висунутими мені звинуваченнями, ні з війною, ні з Україною. Я неодноразово виходила на поодинокі пікети у 2021 році, щоб привернути громадську увагу до майбутньої розправи над зберігачами неспотвореної історичної пам'яті. До кампанії захисту „Меморіялу“ входила і петиція, яку ми закликали підписати. Це видно із змісту плакатів. Тоді ще не було до кінця зрозуміло нікому, чому йде стрімке знищення не тільки правозахисних, а й історико-просвітницьких організацій, таких як „Міжнародний меморіал“, що займається відновленням по крихтах пам'яті про жертви сталінського терору. Тепер стало зрозуміло, що це була необхідна частина підготовки до початку Великої війни. Тому „Меморіал“ став „іноземним агентом“. Адже інші народи, що постраждали від репресій, тепер були іноземцями, а їх вибір наступності не збі-

гався з російським. Здебільшого вони опинилися на боці жертв НКВД, а не на боці чекістів.

Я впевнена в тому, що міжнародні злочинці будуть названі поіменно, що у відкритих процесах на весь світ прозвучать переконливі докази їхньої провини. Я впевнена і в тому, що Україна рано чи пізно відновить свою територіальну цілісність у межах 2013 року. Перемогу в цій війні Україна здобула в перші ж її тижні, про що я й говорила в одній із публікацій, які мені ставляться у провину. Тому що навіть затяті апологети військового вторгнення, якщо були чужі лукавства, говорили про мету цієї нової військової кампанії 2022 року відверто: це поглинання України, припинення її буття суверенною державою на своїй території. Мети досягнуто не було, а після відступу російської армії на Київському та Чернігівському напрямках стало ясно, що її вже досягнуто не буде. Все виявилось набагато простіше: дух предків, які перемогли Гітлера, допомагає зараз Україні, а не Росії, яка напала з 12-кратною перевагою в одній лише авіації на значно слабшого у військовому відношенні супротивника.

Я глибоко поважаю Україну за її мужність та захоплююсь тим, як її громадяни відстоюють свою свободу, але я не українка. Я не можу приписувати собі українську ідентичність, хоча не один раз за вісім років виходила під прапором цієї країни на антивоєнні акції протесту. Я не пройшла з Україною 30-річний шлях пострадянської модернізації через злети і падіння, помилки і виправлення їхніх наслідків, надії на справедливість після першого Майдану і

Ольгу Смирнову ведуть на суд.

розчарування, через вогонь другого Майдану і реформи, що дали надію, але не виправдали всіх очікувань. через надії на дипломатичне вирішення конфлікту в 2014 році та крах надій на тлі холодної неухаг світової спільноти, яка загралася в „реальну політику“ з Росією і не бачить наближення лиха. Я не маю морального права на довільне присвоєння української ідентичності, що визнається не „питаннями крові“, а досвідом життя.

Мою батьківщину висмикнув у мене з-під ніг цей „політичний режим“, і вона називалася Росією. Саме з нею я проходила свій шлях, тому звинувачую себе в тому, що серйозність загрози усвідомила надто пізно.

А зараз я хочу сказати вельми непопулярне серед тих, хто „чекає з

томленням надії на хвилину вільності святої“: Росія не буде щасливою. Не може бути щасливою країна, яка завдала Україні стільки болю, стільки смертей, стільки незворотних втрат створеними працями поколінь цінностей. І список втрат ще не повний, і війна продовжує поповнювати його щодня. Щастя та проходження у світле майбутнє Росії порушило б закон вищої справедливості. А він ніколи не порушувався в історії людства, тільки втілювався по-різному.

Так, я – ворог і ворог відкритий. Це – спадкове. Я не пробачила цій злій силі трьох бабусиних братів, відправлених на 10 років у табори за частівку про п'ятирічки. З них повернувся лише один 1956-го. Не пробачила 10 років на лісопозаві за роботу 1 травня у своєму городі та жарт про „виконання своєї п'ятирічки“ для сестри моєї прабабусі по батьківській лінії. І бачачи, що це зло повернулося, моїм обов'язком було крикнути: „Будь ти проклято!“ Сміятися з пихатих пафосних дурниць – це теж спадкове, і я в списках „Меморіялу“ щонайменше четверта з родини. Але ворожість не означає, що я вдавалася до такого принизливого для мене самого прийому, як наклеп. Якщо це – неважливо, а тюремним терміном оцінюється саме ставлення і переконливість моїх слів, а не спосіб вираження позиції, то сім років позбавлення волі, що просить звинувачення, я вважаю гідною і навіть приємною оцінкою своїх праць.

Стенограму підготував Ілля Ткаченко. Повний текст: <https://t.me/freeolga/2037>.

МИСТЕЦТВО

Живопис став відновленням життя

Світлана Глаз

ЖИТОМИР. – 29 липня в Домі української культури відкрилася персональна виставка заслуженого художника України Юрія Пацана „Краєвиди незламної України“, організована

Юрій Пацан за роботою.

Управлінням культури Міської ради за сприяння спонзорів – дружини Тетяни, акторки театру „Човен“ Галини Тарасенко та керівника народного ансамблю „Сузір'я“ Надії Гопчак.

На виставці – українські села, луки, степи, річки, квіти – все те, що є красою України, складає велич та міць держави. Відвідувачі дякували художникові, що так переймається українською культурою, традиціями, спадщиною і переносить це на полотно, а воїнам дякували за те, що і в часи війни Україна живе, творить і допомагає наблизити перемогу над ворогом.

Ця виставка, як і попередні, що відбулися в Києві в Музеї медицини і мала назву „Реабілітація живописом“, теж благодійна. Гроші, зібрані від продажу картин, підуть на потреби ЗСУ.

Ю. Пацан народився 11 грудня 1963 року в селі Пархомівка на Київщині. Тепер мешкає в селищі Чабани, теж на Київщині. У 1999 році через автомобільну аварію, став інвалідом першої групи. Рік лежав, потім потрошку став сидати. Почав

Юрій Пацан. Картина „Лелеки“. (Фото: з архіву Юрія Пацана)

малювати на малих полотнах, лежачи, бо сидіти ще добре не міг. Перша картина, яку вже можна було розглядати, як художній твір, з'явилася у 2002 році. Це був сільський пейзаж: поле, берези, коні. Тепер уже більше 1,000 робіт. Організовує персональні виставки, бере участь у фестивалях, аукціонах – як всеукраїнських, так і міжнародних.

Ю. Пацан розповів: „Ще жива моя мама, їй 81 рік. Це моя підтримка і опора. А ще велика дяка Збройним силам України, воїнам, які дають можливість мені творити, а людям бачити роботи, милуватися картинами. Мої виставки проходять виключно на кошти спонзорів, серед яких моя родина та друзі. Щира подяка їм за це“.

Ювілейна виставка Оксани Грудзинської

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – У Музеї народного декоративного мистецтва відкрилася ювілейна виставка „Магія кераміки Оксани Грудзинської. 100 років, 100 робіт, 100 друзів“, присвячена творчості легендарної художниці.

О. Грудзинська проявила себе як неординарна монументалістка. У 1990-2010 роках викладала живопис на кафедрі кераміки Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. Михайла Бойчука, передаючи свій великий досвід молодим керамістам. Роботи художниці є самобутніми та неординарними. Знаковою та впізнаваною роботою з ювілейної експозиції є один із зразків керамічного панно станції метро „Хрещатик“, яке стало одним з символів „Київського метрополітену“. В основі композиції – характерні для України мотиви рослинного орнаменту. Уже понад 60 років ця унікальна монументальна

Оксана Грудзинська

робота прикрашає одну з перших станцій Київського метрополітену.

Нещодавно легендарна українська художниця-керамістка відсвяткувала свій 100-річний ювілей. До ювілею музею випустив альбом творів художниці. В експозиції виставки представлені 100 творів художниці з колекції музею, зокрема декоративні вази, пласти, тарелі, підготовчі ескізи... Виставка триватиме до 28 серпня.

Микола Маценко має власний стиль

Олександр Костирко

ЧЕРКАСИ. – Микола Маценко – визнаний український художник родом з Черкас, який має багату виставкову історію як в Україні, так і за її межами, влаштував виставку в галерії „Склад № 5“. 29 липня відбулася творча зустріч з М. Маценком.

М. Маценко працює у досить графічній, плякатній манері, яку умовно називають геральдиною. І дійсно, роботи, що нагадують герби, містять безліч відомих символів, часом, на перший погляд несумісних, але після пильного перегляду всієї картини, стає зрозуміло, чому художник їх переплів – кожен елемент має значення, як і на гербах. Часто художник використовує прив'язку до певного місця, що полегшує для глядача сприйняття символізму.

М. Маценко створює мистецтво, сповнене глибокої любові до України, яке має при цьому цілком усвідомлену політичну позицію та соціальну місію. Його мистецтво прив'язане до землі, історії, традиції українського народу. Разом з другим,

Під час зустрічі з Миколою Маценком. (Фото: Олександр Костирко)

кумом та колегою Олегом Тістолом М. Маценко створив проєкт „Нацпром“, у межах якого вони боролися та продовжують „боротися за красу стереотипу“, мальовничо розмірковуючи на теми популярної культури, традиційних поглядів, споконвічних конфліктів села та міста, різних поколінь та станів. Велика виставка Маценка та Тістола проходила в Черкаському художньому музеї у 2018 році.

Знамените панно „Хрещатик“ на станції метро „Хрещатик“.

Твори Миколи Маценка

Складно внести 20% на купівлю нового житла?

МОЖЕ ВАМ ДОПОМОГТИ

Вперше купуєте житло? АБО
Тоді це можливо з першим
внеском лише 10% без
додаткового страхування PMI -
унікальна пропозиція від ФКК SUMA!*

Придбайте житло своєї мрії,
сплативши лише 5% першого
внеску з приватним іпотечним
страхуванням (PMI)*.

**Зателефонуйте або надішліть SMS на номер 914.220.4900
або пишіть нам на електронну пошту loan@sumafcu.org**

Відскануйте QR
для найновішої
інформації

Main Office:
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
P: 914.220.4900
F: 914.220.4090

Spring Valley, NY branch:
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
P: 845.356.0087
F: 845.356.5335

Stamford, CT branch:
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
P: 203.969.0498
F: 203.316.8246

New Haven, CT branch:
555 George St.
New Haven, CT 06511
P: 203.785.8805
F: 203.785.8677

Для отримання додаткової інформації про одну з вищезазначених програм або будь-яких інших фінансових питань, які у вас можуть виникнути, ми готові підтримати вас, запропонувавши вигідні тарифи та персоналізоване обслуговування, яке ви звикли очікувати від СУМА ФКУ. Звертайтеся до кредитного відділу АФКУ з будь-якими питаннями або щоб подати заявку.

*Можуть застосовуватися обмеження або ліміти.

www.sumafcu.org

SUMAFcu NMLS# 527694

НОВІ ВИДАННЯ

Українці руйнували імперію

Дарія Гірні і Радомір Мокрик

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – 12 серпня в столичній книгарні "Є" відбулась презентація-дискусія книги історика, викладача Карлового університету в Празі Радоміра Мокрика та журналістки й авторки ютуб-каналу „Обличчя Незалежності“ Дарії Гірної про героїчний рух українських шістдесятників.

Про них йдеться в новій книжці Р. Мокрика „Бунт проти імперії“, яка вийшла у видавництві „А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА“ Івана Малковича. Книжка-дослідження є спробою побачити в когорті шістдесятників живих людей – з їхніми сумнівами, коливаннями,

інтелектуальною відвагою та блискучими талантами. Послідовно у викладено історію становлення критичного мислення у людей, які жили у гнітючих умовах тоталітарної системи. Р. Мокрик наголошує, що ці постаті уособлюють наступність української традиції в культурі, бо прагнули підняти із забуття імена письменників 1920-их років.

Внесок шістдесятників в українську культуру і національну гідність, на думку Р. Мокрика та Д. Гірної, наразі й досі є недооціненим в українському суспільстві. Ці люди – дійсно борці за духовну і національну незалежність, що в певному сенсі випередили свій час.

Книжка про котиків-патріотиків

Михайло Михайлинин

ТЕРНОПІЛЬ. – Відбулася презентація книжки журналістки, волонтерки, ведучої телевізійних програм Зоряни Биндас „Котики-патріотики“. Авторка дякувала дітям з батьками, військовим, психологам, ветеринарам за допомогу у виданні цієї книги. У ній Зоряна розповідає дітям про війну в Україні, про незвичайні історії, складні рішення та вибір, про силу дружби, гуманність та людяність у час війни. Книга цікава дітям та дорослим. Хоча авторка пише про тваринок, але й люди тут можуть впізнати себе чи своїх друзів.

Спочатку Зоряна заспокоювала своїх котиків під час повітряних тривог, а згодом, як волонтер, зустрічала їх у зоні бойових дій, які стали друзя-

Обкладинка книжки „Котики-патріотики“.

Зоряна Биндас зі своєю книжкою.

ми для українських військових. Доводилося бачити зворушливі історії дружби та порятунку. Книга вчить любити рідний дім, родину, друзів. На презентації книжки тернопільці зібрали пожертви для притулків тварин, а діти охоче розповідали про своїх котиків, які дарують їм щасливі усмішки. Авторка мріє, щоб її „Котики-патріотики“ розповіли про війну в Україні дітям за кордоном.

Зустріч письменника Сергія Мартинюка з читачами

Світогор Лелеко

КИЇВ. – 27 лютого в Товаристві „Знання“ відбулась зустріч письменника, учасника територіальної оборони Ірпіня Сергія Мартинюка з читачами „Патріотизм – життя з Україною в серці“.

„Патріотизм – це власний приклад, – розпочав зустріч С. Мартинюк. – І саме власний приклад – є основою патріотизму. Якщо не хочеш жити в темряві, запали вогник правди про нескорений Ірпінь і Україну. Беремо інше слово „націоналіст“ і перекладаємо його на українську мову. Вийде слово „народник“. Народник живе в народі і для народу. З народника починається патріотизм. Патріотизм починається з коліски.

Навчаємо дітей гідності і любові до України з дитинства на простих стародавніх звичаях.

Не той козак, який пливе за течією, а той, що проти. Моя хата скраю, бо перший ворога зустрічаю. Я українець і маю розум переможця“.

Говорили про відновлення України після перемоги. Потрібно розумітися на ворожій агітації. Маємо розуміти, що відновлення України залежить від кожного з нас.

С. Мартинюк подякував Василю

На фото в центрі Сергій Мартинюк, праворуч Василь Василяшко, зліва Василь Неволов.

Кушерцю, Василю Неволову, Василю Василяшко за честь і гідність. За те, що Товариство „Знання“ України працює і робить все можливе для перемоги України над московитами.

І наостанок автор прочитав вірш, написаний в Ірпінському будинку письменників: „Ми тоді не знали, чи житимемо, але стояли на смерть за свій Ірпінь і свою Україну. Вірш увійшов в книгу „13 віршів або битва за Ірпінь змінила світ“:

Я – українець, і мене не скорити!
Українці – нескорені люди.

(Закінчення на стор. 19)

Світло земної жінки

Дарія Бобрик

Літо 1941-го року. Друга світова війна... Нацисти планують знищити село Горбове разом із мешканцями. Тоді від загибелі людей врятувала чужинка, австрійка Франциска Цайтлер-Пономаренко. Вона опинилася в цій місцині через бажання чоловіка (колишнього військовополоненого) Захара повернутися на Батьківщину. А після народження сина влада СРСР не дозволила виїхати за кордон ні її чоловікові, ні малолітньому синові. 1943 року хотіли репресувати жінку буцімто за співпрацю з окупантами, але мешканцям села Горбове вистачило мужності та сили волі, щоб захистити невинну від комуністичного режиму.

Саме історія життя цієї жінки і надихнула українську письменницю, лавреатку премії Олеся Гончара Олену Печорну створити роман на документальній основі „У затінку земної жінки“. Наприкінці весни 2023 року відбулася презентація цієї книги в Ніжинському державному університеті ім. Миколи Гоголя, який О. Печорна свого часу закінчила з відзнакою за спеціальністю „Українська мова і література“ та „Практична психологія“. Також відбулася зустріч з головою наглядової ради Фонду роз-

Олена Печорна

витку територіальних громад пам'яті Ф. Цайтлер Володимиром Демиденком. Він теж доклав зусиль, щоб книга побачила світ. Захід відвідала онука Франциски, яка нині служить у ЗСУ.

За словами авторки, роман „У затінку земної жінки“ – жіноче багатоголосся. Паралельно ми спостерігаємо за долями двох головних героїнь: австрійки Франциски Цайтлер-Пономаренко перед початком Другої світової війни та у воєнні часи і

(Закінчення на стор. 17)

Спеціальна
програма від уряду
(DPP Program)

ДЛЯ ТИХ ХТО
КУПУЄ
НЕРУХОМІСТЬ

ДО
\$10,000
ДОПОМОГИ

Якщо ви хочете придбати дім, маєте стабільний дохід та добру кредитну історію, кредитівка «Самопоміч» та Federal Home Loan Bank of Chicago можуть вам допомогти заощадити. Завдяки програмі Downpayment Plus, при покупці житла ви можете отримати до \$10,000 для оплати початкового внеску на іпотеку та на витрати за закриття "closing fee", якщо відповідаєте всім вимогам програми.

Зверніться до одного з наших кредитних спеціалістів про програму Downpayment Plus, щоб дізнатись чи ви кваліфікуєтесь. Основні вимоги програми в себе включають:

- Внести щонайменше \$1,000 на вашу іпотеку.
- Пройти коротке навчання та консультування покупців житла перед покупкою.
- Ваш майбутній будинок повинний бути вашим основним місцем проживання.

Дізнайтеся, чи ця
програма саме для вас:
або за телефоном: 888-222-8571

Home Office: 2332 W. Chicago Ave., Chicago, IL 60622
5000 N. Cumberland Ave., Chicago, IL 60656
136 E. Illinois Ave. #100, Palatine, IL 60067
302 E. Army Trail Rd., Bloomingdale, IL 60108
50 W. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090 (opening in 2023)

SELFRELIANCE.COM

773-328-7500
773-589-0077
847-359-5911
630-307-0079
888-222-8571

734 Sandford Ave., Newark, NJ 07106
558 Summit Ave., Jersey City, NJ 07306
60-C N. Jefferson Rd., Whippany, NJ 07981

26495 Ryan Rd., Warren, MI 48091
11756 Charest St., Hamtramck, MI 48212
7345 Orchard Lake Rd., West Bloomfield, MI 48322

973-373-7839
201-795-4061
973-887-2776

586-757-1980
313-366-0055
248-487-0330

ПОДОРОЖІ

Відень український

Олександр Гаврош

Відень і Україна – якось не в'яжуться в нашій свідомості в одне ціле. А поміж тим, мало є європейських столиць, де наша присутність була б настільки закорінена. Українському туристові є що побачити в цьому колись найбільшому місті Європи. (На початок XX ст. у Відні мешкало два мільйони осіб, на пів мільйона більше, ніж зараз).

Козацький слід

І перші згадки про українців належать до часів славетної оборони міста від турків у 1683 році. Тоді українське козацтво героїськи проявило себе, захищаючи Західну Європу від турецької навали. На пам'ять про цю подію на горі Леопольдсберг, яка височіє над містом, і на теренах котрої відбувалися кровопролитні бої, на церкві покладено меморіальну дошку з подякою українському козацтву.

Козацький Відень позначений ще двома монументами. Юрій Кульчицький, який народився у Самборі, під час облоги Відня переодягнений турком двічі успішно проходив через ворожий табір та перепливав Дунай, щоб повідомити командуванню союзних військ, які поспішали на допомогу, про ситуацію у місті. Принесена розвідником звістка, що допомога вже близько, значно підняла бойовий дух оборонців і посприяла перемозі.

Міська влада неодмінно захотіла нагородити героя. Хитрий козак попросив віддати йому мішки з кавою, покинуті турками в обозах. Європа тоді мало відала про цей напій. Здивовані батьки міста віддали українцеві те, що він просив. А козак почав варити каву і відкрив першу у Відні кав'ярню. Нині віденська кáva такий же ушлавлений бренд, як Віденська опера чи віденська сецесія. На згадку про Юрія Кульчицького у місті названо вулицю (Кольшіцкігассе) та відкрито пам'ятник козакові в шароварах на фасаді будинку, де він відкрив першу кав'ярню.

Але цим козацька тема у Відні не обмежується. Бо нещодавно у Турецькому парку теж з'явився пам'ятник козакові з конем. Власне, назва парку бере початок зі знаменитої облоги Відня. Тому український вояк там виявився цілком доречним.

Греко-католицька спадщина

Наступна сторінка українсько-австрійських взаємин пов'язана вже зі входженням західноукраїнських земель до складу Австрійської монархії. Спочатку Закарпаття, а далі й Галичина і Буковина опинилися під владою Габсбургів. Австрійський уряд прийняв важливе рішення, зрівнявши в правах українських греко-католиків з іншими своїми підданими. Ба більше, після розпуску єзуїтського ордену у 1773 році імператриця Марія-Терезія передала Мукачів-

Пам'ятник Юрію Кульчицькому (Фото: Олександр Гаврош)

ський греко-католицькій єпархії в Ужгороді єзуїтський костел, монастир та замок.

Подібне вона зробила й у Відні у 1775 році, передавши 120-річний костел святої Варвари з прилеглими приміщеннями греко-католикам для церкви та семінарії. Так, у центрі столиці імперії почалося українське духовне життя. Церква стала осередком гуртування українців, які опинилися у Відні. І є ним уже два з половиною століття.

Греко-католицька семінарія, названа латиною в честь церкви святої Варвари – „Барбареумом“, мала два періоди своєї історії. Перший – з 1775 року по 1783-й, коли семінарію було переведено до Львова та другий – 1852-1892, коли „Барбареум“ знову відновився у Відні.

Тож півстоліття у столиці імперії навчалися і виховувалися майбутні українські священики і теологи, серед яких постали видатні діячі не тільки церкви, але й народу.

Але греко-католицький слід у Відні знайдете не тільки на Постгассе (провулок Поштовий). Його бачать усі туристи, які відвідують це чарівне місто. Бо в головному храмі Австрії – соборі святого Стефана знаходиться наша греко-католицька ікона з монастиря в селі Марія-Повч. Коли цей образ діви Марії з малим Ісусом замироточив, австрійські монархи перевезли його з села поблизу нинішнього українсько-угорського кордону до Відня.

Великі емігранти

У Відні чимало меморіальних таблиць видатним українцям. І тут нічого дивного нема, адже наприкінці XIX – на початку XX ст. тут вирувало українське життя. Передусім культурне і політичне. З представником Світового конгресу українців при ООН у Відні Дмитром Славовим ми вирішили подивитися пам'ятні дошки, пов'язані з українцями.

Почали маршрут від барельєфу Леся Курбаса. Тут у будинку наш геніальний режисер і реформатор театру жив, навчаючись у Відні. Далі перейшли на Флоріангассе до дому, де зупинялася Леся Українка, навідуючись до столиці Австро-Угорської імперії. Наша поетеса захоплювалася Віднем: „Та вже такого розкішного міста, як Відень, може, і в світі нема“. Тепер тут знаходиться меморіальна

таблиця Лесі Українці.

Трохи пройшовши далі, ми звертаємо на сусідню вулицю Скодагассе. Тут стоїть пам'ятна дошка з барельєфами двох відомих українців – фізика Івана Пулюя та письменника Панька Куліша. Виявляється, саме тут винахідник рентген-променів працював зі своїм побратимом з підросійської України над одним із перших перекладів української Біблії.

На Віплінгерштрассе я був заскочений меморіальною дошкою Іванові Горбачевському. Бо саме з неї дізнався, що цей український парламентар і біолог став першим міністром охорони здоров'я Австрії. Це сталося у 1917 році, і на той час це було перше таке міністерство у світі! Так що навіть у Відні можемо знайти приклади для нашого національного гонору.

На більший обхід у нас з паном Дмитром вже не вистачило сил. Але у Відні є ще погруддя Івана Мазепи, меморіальна дошка Михайлові Грушевському (Клостергассе, 10), який жив тут на еміграції. Є тут і пам'ятна дошка Костянтиніві Томащуку – першому ректору Чернівецького університету в 1875-1876 роках, доктору права, професору, депутату Австрійського парламенту, блискучому ораторові. У Відні він і знайшов свій вічний прихисток у далекому 1889 році.

І зрозуміло, тут вшановано пам'ять найвідомішого австрійського українця Івана Франка. Його пам'ятник відкритий біля української церкви святої Варвари, а меморіальні дошки встановлені у Віденському університеті, де він захищав докторську дисертацію, та на будинку (Віплінгерштрассе, 26), в якому він переважно жив у Відні.

Ясна річ, можна чимало згадати і про добу українських національних змагань 1917-1920 років, і про міжвоєнну добу, і про Другу світову війну та подальші часи. Увесь час українці були присутні у цій важливій для нас європейській столиці.

Помітні вони тут і нині. Про що свідчить переповнена церква святої Варвари по неділях та численні меморіальні таблиці, що увічнюють нашу присутність у Відні. Адже більшість з пам'ятних знаків відкрито завдяки зусиллям нинішньої української діаспори як пам'ять про своїх славних попередників.

Ужгород-Відень

Погруддя Івана Франка біля української церкви святої Варвари.

Барельєф Леся Курбаса

ПОДОРОЖІ

Леонтович Україну прославив на весь світ

Світлана Орел

МАРКІВКА, Вінницька область. – У цьому селі провів останні дні життя видатний український композитор Микола Леонтович. Музей у Марківці відкрили до 100-річчя композитора – у 1977-му році, а у 2016-му, фактично до 100-річчя першого виконання найвідомішого твору мистця – „Щедрика“, капітально відремонтували.

Автор експозиції та організатор створення музею – Анатолій Завальнюк, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Архітектурний та художній проєкти виконав львівський художник Ярослав Ульгурський.

Гарне приміщення музею – не єдине примітне у центрі села. Поряд водяний млин, збудований ще у 1903 році. Саме поряд з ним і стояла хата священника Дмитра Леонтовича. На жаль, вона не збереглася.

До батьківської хати повертався Микола зі своїх далеких і близьких доріг: вчився у Шаргороді, працював у селі Чуків, у Вінниці, у Тульчині, у селі Гришино Донецької області, у Києві. Де б він не був, де б не викладав, скрізь створював хори: змішані, дитячі, дівочі, як у Тульчині. Там хор вихова-

нок жіночого єпархіяльного училища називали янгольським.

Створював він і народні оркестри. У селі Чуків, де працював після Шаргородського духовного училища, Леонтович просто із мешканців села і учнів створив оркестру, інструменти до якої купив за власні гроші. Хоча, ясна річ, грошей ніколи не мав: одна із залів музею у Марківці оформлена у фіолетово-бузкових тонах, що за словами працівниці музею Галини Уманець, підкреслює скромні матеріальні статки Леонтовичів, адже українські селяни домотканий одяг фарбували бузиною, що саме і давала такий колір.

Якось, працюючи з дітьми у Марківці, М. Леонтович зауважив здібності до музики хлопчика Павла Ткачука. Батьки-селяни не могли купити дитині скрипку, тож учитель подарував їй талановитому підлітку. Збереглося лише деко від тієї скрипки: воно одне із ексклюзивних експонатів музею.

Панно із назвами творів композитора є в музеї. Г. Уманець зауважує, що відомо близько 200 його творів, але їх може бути і більше. Неважко уявити, які шедеври він ще міг би створити, якби його життя не обірвалося у самому розквіті – у 43 роки. Довгий час вважалося, що вбив його звичайний

Могила Миколи Леонтовича. (Фото: Світлана Орел)

грабіжник, який попросився переночувати у їхній хаті. Цю версію наполегливо підтримували у радянські часи. І лише на початку 1990-их завідувачка відділом Вінницького краєзнавчого музею Лариса Семенко знайшла документ, де сказано, що композитора Миколу Леонтовича вбив за вказівкою ЧК агент Опанас Грищенко.

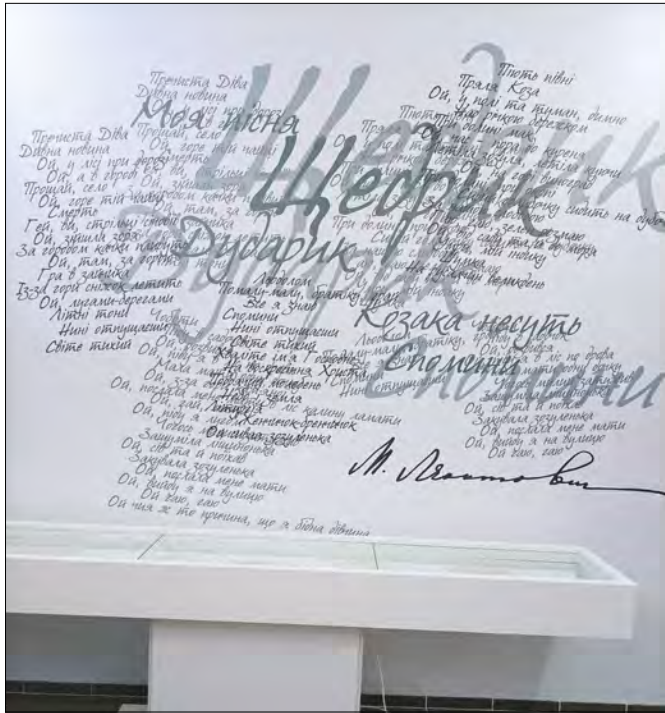
У 1919 році на прохання Симона Петлюри хорова капеля під керівництвом Олександра Кошиця відправилась на гастролі по світу. В їхньому репертуарі були й перлини Леонтовича „Щедрик“, „Дударик“, „Женчичок-бренчичок“, „Ой, зійшла зоря“, „Козака несуть“. Виступи капелі мали шалений успіх і тривали вже й після падіння Української народної республіки (капеля, зокрема О. Кошиць, так і не змогли повернутися в Україну). А „Щедрик“ у США зажив своїм життям, перетворившись на „Carol of the Bells“.

Саме у цей час М. Леонтович працював над оперою „На русалчин Великдень“. Не встиг закінчити її. Аж у 1982 році її дописав Мирослав Скорик.

Поховали його у Марківці. Від старого цвинтаря уже нічого не залишилось, тільки могила Леонтовича. Спочатку на ній поставили дерев'яний хрест, потім металевий, у 1953 році звели обеліск. А у 2016-му навколо нього постали чотири мармурові плити із назвами творів композитора, обрамлені мелодією „Щедрика“.

Деко скрипки Миколи Леонтовича.

Панно із назвами творів композитора

Моє відкриття Канади

Василь Шляхтич

Відвідини з дружиною Оксаною Канади, де проживає наш син Данило з родиною і мій рідний брат Микола, були вже третьою нашою присутністю на великій канадській землі, приязній для всіх людей, для всіх національностей. Тому так багато українців шукало там кращого місця для себе і родини. Вони летіли з України і Польщі, ставили церкви, будували свої школи. У Канаді вони були собою тоді, коли важко було собою бути на своїх рідних землях. Канада ставала другою батьківщиною для українців.

У Канаді всі люди живуть обіч себе мирно і приязно. На вулицях міст звучать мови усього світу. Люди, яких бачили на вулицях чи в крамницях, всміхнені, веселі. Торонто і Міссіссага, де ми провели більшість свого тритижневого побуту, з'єднані з собою близькістю. Ніякої відстані між ними немає, лиш дороговкази говорять, що тут кінчається одне місто і починається інше.

Щонеділі наші люди обов'язково спішать до своїх храмів, щоб взяти участь в Службах Божих. Церков там багато, і всі вони великі і гарні. У неділі там правиться дві і більше Служб Божих. В церквах чудові іконостаси, чудові ікони, а над ними

гарні, вишивані українськими, регіональними зразками рушники. На престолах гарно вишиті обруси. І хоругви церковні, на яких зображені святі ікони, майже всі зодягнені в українські вишиванки.

На жаль, є церкви у Польщі, особливо греко-католицькі, де вишиванка зникає. Сумно, що наше рідне втрачає гідність серед священства в храмах на землі, до якої кинула нас злочинна акція „Вісла“.

Ми почувалися як в Україні, або на рідних землях Надсяння чи Лемківщини. Служби Божі були в гарній звучній українській мові промовляли до нас і заохочували всіх співом до щирої молитви. Церковні пісні такі ж, як в Польщі. У Канаді багато українців, яких доля кинула після Другої світової війни майже з усього Закерзоння і з усієї України. Є багато тих, які в час відлиги, після падіння комунізму, їхали шукати кращого життя. Нині там багато заробітчан з України і Польщі, які шукають в Канаді кращого завтра для себе і своїх родин.

На площах при церквах багато авт, а у них гарні, вишиті рушнички або подушечки. Невеликі, але свої, українські. Багато авт мають прицеплені герби України – невеликі тризубчики, які в сонці нагадували золото.

У неділю син завіз нас до церкви на Літургію.

Церква нова, ще не все до кінця обладнане, ще не всі лавки були заповнені. На Службу Божу прийшло з батьками багато діточок різного віку. Багато мало вишиті сорочки. Хор почав співати знані мені церковні пісні. Здивувало мене, що Літургія ведена була українською і англійською мовами. На вулицях і в крамницях чули цілу гаму світових мов. Нікого це не разить, нікого не ображає. Кожний, якщо хоче, спілкується зі своїми, своєю рідною. Це мені дуже сподобалось. А як сприйняли б таке спілкування поляки в Польщі в своїх містах і містечках, де толерантність буває різною?

Я прочитав для великої громади пенсіонерів у Пенсії ім. Івана Франка у Торонто вірші з моєї збірки „Тільки з Богом“. Зустріч з пенсіонерами організував мій приятель Володимир Щурко, син українця з мого рідного Улюча, що над Сяном, який у 1946 році польське військо спалило.

Привітала нас настоятелька пенсіону, В. Щурко сказав декілька слів про мене, про Улюч і мою поезію. Я читав вірші про любов до усього, що рідне. Громада приймала кожен вірш оплесками. Мене радувало мене, що люди, які опинились у старечому домі надалі живуть любов'ю до України, якій у час боротьби за її славу і волю дарували своє молоде життя. Після закінчення презентації мені подарували двотомну „Хроніку Пенсіонерів Івана Франка у Торонто“.

(Закінчення на стор. 17)

Вояки і пропагандисти...

(Закінчення зі стор. 9)

чатський, вул. Лукашевського, буд. 6. Тел.: 79850698937, 79689099026, 79140286128. Пошта: vadim10103@yandex.ru.

Корнєв Олександр, генерал-майор, командир 7-ої гвардійської десантно-штурмової дивізії. Адреси: Костромська область, селище Новий, буд. 7, кв. 15; Іваново, Фрунзенський район, територія в/ч 62295. Нагороди: орден Олександра Невського в 2022 році.

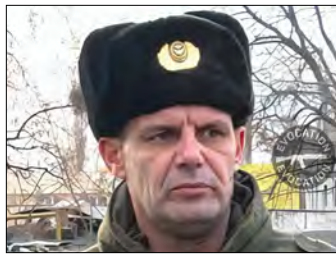
Євlampієв Сергій, командир 108-го десантно-штурмового полку. Адреси: Москва, Дівичого поля проїзд, 4; Псков, Крести ДОС, буд. 126, кв. 10. Транспорт: Nissan X-Trail, номер 0559CH750. Тел.: 79658125797, 79266618723. Пошта: krot-19@mail.ru, evlampiev524@gmail.com.

Паньков Вадим, командир 45-ої окремої бригади спеціального призначення. Адреси: Москва, вул. Академіка Анохіна, 60, кв. 10; Москва, вул. Матроська Тишина, 10 (в/ч 48427); Москва, проїзд Луговий, 1/8, 163. Авто: Chevrolet Tahoe, номер T045HH777.

Калиш Олександр, командир 1141-го артилерійського полку, 7-ої десантно-штурмової дивізії. Адреса: Краснодарський край, Анапа, вул. Тургенева, 244. Транспорт: SsangYong Kyron, номер M301EX60. Тел.: 79109208013, 79037937593. Пошта: h4sw@yandex.ru.

Російські пропагандисти:

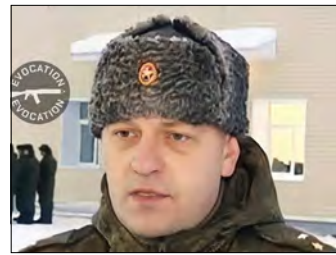
Соловйов Володимир. Адреси: Москва, вул. Мала Філевська, буд.

Москаленко Сергій

Паньков Вадим

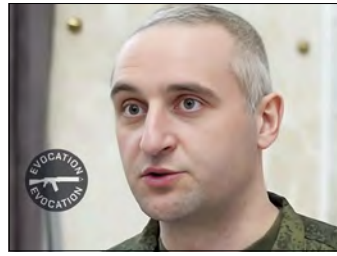
Павловський Ілля

Разум Роман

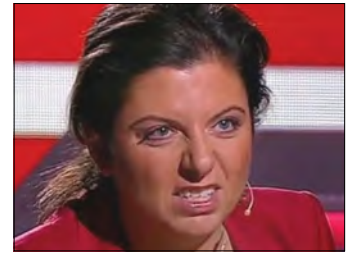
Сурков Данило

Жарких Дмитро

Соловйов Володимир

Маргарита Симоньян

12/2, кв. 39; Москва, вул. Долгоруковська, буд. 6, кв. 19 кв. 42 і 43. Володіє дачею в селі Переделькіно та 16-кімнатною віллою в курортній зоні узбережжя озера Комо, Італія; має приміщення за адресою: Москва, вул. Пречистенка, 19/11 будова 1, приміщення 5. Користується автомобілем Mercedes-Benz S 560 4Matis Maybach, 2018 року випуску, чорного кольору, номер C400CC77; Джип Wrangler, 2007 року, чорного кольору, номер M400MM97; Мерседес-Бенц V250 Bluetec, 2015 року випуску, чорного кольору, номер M400MM99. Тел.: 79299703333, 79257511757. Пошта: solovievlive@protonmail.com; i@soloviev.com. Сайт: <https://www.vsoloviev.ru>.

Скабєєва Ольга. Адреси: Москва, вул. Верхня Масловка 25, корп. 1, кв. 10; Москва, Ленінградський проспект, буд. 39, кв. 172. Пошта: skabeeva.60minut@yandex.ru.

Корчевников Борис. Тел.: 79037776275. Пошта: boriskorchevnikov@bk.ru, boris-82@mail.ru, sobor.annazakharova@gmail.com. Адреси: Москва, вул. Тверська, буд. 9, кв. 40; Московська обл., Митищі, Нові Вешки, вул. Листвена, буд. 1, кв. 217.

Ключенков Сергій (псевдо: Лелека, Мардан Сергій). Адреса: Москва, проспект Ленінський, буд. 68/10, кв. 128; Московська область, Істринський район, село Котово, ділянка 25. Щороку відпочиває на Олімпійській базі Віерумяки в Фінляндії. Авто Мерседес-Бенц GLK 220 CDI 4 МАТИС, 2012 року, чорне, номер B242XP77. Моб. Тел.: 79037977641. Пошта: kluchenkov@gmail.com, sergeymardan@mail.ru.

Анастасія Єлсукова (Боженко). Моб. Тел.: +380721078884. Пропагандистка і фотокореспондентка видань „ДНР“ і „ЛНР“, воєнний корес-

пондент порталу Readovka.

Олександр Гончарук. Адреса: Ярославська обл., Углич. Бойовик „ДНР“ і „ЛНР“. Антиукраїнський пропагандист.

Могилін Ігор. Адреса: Луганськ. Антиукраїнський пропагандист.

Сурков Данило. Адреса: Луганськ. Антиукраїнський пропагандист.

Фалинський Анатолій. Адреса: Ростовська обл., Новочеркаськ, вул. Ленгника, 4, кв.50. Пропагандист.

Разум Роман. Адреса: Москва, Пресненський район, метро „Барикидна“. Звання: старший лейтенант „народної міліції ЛНР“. Тел.: 79255180073, 380955987898.

Маргарита Симоньян проживає в елітному селищі „Княже озеро“ біля Москви. Чоловік – Тігран Кеосаян – теж злісний пропагандист.

Нинішня війна...

(Закінчення зі стор. 4)

ються, за висловом німецько-американського філософа Герберта Маркузе, „одновимірною свідомістю“, тобто в цьому разі це відсутність самоконтролі, тверезої оцінки ситуації та захопленість власною силою і правотою.

Війна в Афганістані не тільки коштувала радянським платникам податків величезних грошей, не тільки вбила, поранила, скалічила фізично і психічно сотні тисяч радянських людей, вона наблизилася кінець їхньої країни. Радянський союз розпався і припинив своє існування. Війна Російської федерації в Україні у бага-

то разів небезпечніша для збереження цієї країни, ніж афганська війна для СРСР. Україна стала незалежною завдяки розпаду СРСР. Вона може зберегти свою незалежність завдяки можливому розпаду Російської федерації.

Війна в Україні задумувалася за сценарієм війни СРСР в Афганістані: коротка війна, швидка перемога, встановлення прорадянської влади в Афганістані, демонстрація радянської військової могутності „колективному Заходу“. Але розрахунки в Україні виявилися такими ж помилковими, як і в Афганістані. Нинішня війна розгортається за афганським сценарієм: довга, руйнівна, кровопролитна війна, ослаблення Російської федерації, що може при-

звести до її розпаду. СРСР був потужнішою країною, ніж Російська федерація, але програв війну в Афганістані. Як і США в Кореї, В'єтнамі, Іраку та Афганістані, СРСР відступив з Афганістану. Він зрозумів, що зазнав поразки, і пішов з Афганістану, щоб не допустити ще більшої поразки. Російська федерація перетворила війну в Україні на екзистенційну, оскільки не може відступити в боротьбі з „нацистами“ і проти „колективного Заходу“. Вона перетворила війну на гамлетівське питання: „бути чи не бути?“, бути імперією, зжереною, якому має підкоритися її колишній васал Україна та ця імперська велич має визнати „колективний Захід“, чи програти, тобто розпастися, як Радянський союз? Оголосивши себе спадкоємицею Радянського союзу, Росія привласнила собі право на захоплення

територій, що належали йому, і визнала правомірним копіювати свій статус імперії, що розширюється і прагне перетворити на „соціалістичні“ якомога більше країн. Але, привласнивши собі права Радянського союзу на „збирання земель“ під егідою радянської влади, Росія, можливо, привласнила собі й долю зазнати фатальної поразки через самовдоволене, хибне переоцінювання власних сил та розпастися через авантюри розв'язання війни, яку вона видавала війною за власне існування. Російська імперія розпалася через невдалий для неї розвиток подій в Першій світовій війні. Радянський союз розпався внаслідок невдалої спроби наслідувати традиції Російської імперії. Російська федерація як їхня справжня спадкоємиця, вочевидь, йде шляхом Російської імперії та Радянського союзу.

НАШ АРХІВ: www.svoboda-news.com

MONUMENTS
Oblast Memorials Co.
 PO Box 746, Chester, NY 10918
Tel : 845-469-4247
Custom Designed Quality Monuments
 Serving NY/NJ/CT Cemeteries
 e-mail: oblastmemorialsco@gmail.com
 web site: www.oblastmemorials.com
 BILIGUAL HOME APPOINTMENTS

UNION FUNERAL HOME
LYTWYN & GRILLO
 UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
 Nicholas J. Grillo, Manager
 AIR CONDITIONED ROOMS
 Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА
 Our services are available
 anywhere in New Jersey.
 Також займаємося похоронами
 на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
 і перенесенням тлінних останків
 з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
 1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
 UNION, NJ 07083
 908-964-4222
www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
 Займається похоронами
 в **BRONX, BROOKLYN,**
NEW YORK і околицях
ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
 Родина **ДМИТРИК**
Peter Jarema Funeral Home, Inc.
 129 EAST 7th STREET
 NEW YORK, N. Y. 10009
(212) 674-2568

Розстріл...

(Закінчення зі стор. 6)

дою „прийнято рішення“ здати зброю богданівців до окремого вагону і полк далі відправили під кулемети москалів беззбройним.

Пік трагедії припав на станцію Пост-Волинський на околиці Києва, де „богданівців“ чекали з кулеметами вояки 1-го Гвардійського кірасирського та 17-го Донського козацького полків, які відкрили масований вогонь. У результаті 16 „богданівців“ було вбито, ще 30 поранено.

Військове командування відразу ж звинуватило у цій трагедії самих „богданівців“. Цю ж хвилю підхопила київська та центральна російська преса. Працювали три комісії з розслідування цього кривавого злочину, однак жодна з них так і не визначила винних.

12 серпня загиблих солдат-„богданівців“ урочисто поховали на кладовищі Флорівського жіночого монастиря, на Замковій горі. Похо-

ронна процесія пройшла по центру міста Хрещатиком та Олександрівською вулицею в супроводі 1-го українського запасного полку та представників Ради військових депутатів. Вони несли вінки, українські прапори та плякати „Перші жертви перемоги темних сил“, „Смійся, враже, та не дуже“. Пізніше почався збір коштів на пам'ятник загиблим, але через революційні зміни ця справа до кінця так і не була доведена.

Щоб якнайшвидше залагодити конфлікт, кірасирів та „богданівців“ відправили на фронт. Розстріл „богданівців“ був засуджений у багатьох офіційних зверненнях, про нього згадували на губернському селянському з'їзді в Катеринославі (26-28 серпня) і губернському українському національному з'їзді в Києві (1-2 вересня).

Довгий час на могилу загиблих „богданівців“ помилково вказували, як на місце поховання героїв Крут. Нині там стоїть символічний дубовий хрест.

У 2015 року на залізничній станції Київ-Волинський відкрито меморі-

Старшини 1-го Українського козацького полку ім. Богдана Хмельницького разом із начальником 10-ої піхотної дивізії, до складу якої входив полк, генерал-майором В. Гальфтером. Південно-Західний фронт, вересень 1917 року. (Фото з приватної колекції)

Вшанування полеглих за участю ліцеїстів Київського військового ліцею ім. Богуна.

Сучасна меморіальна дошка на місці трагедії

яльну дошку на честь козаків і старшин полку ім. Богдана Хмельницького, які загинули від московських куль.

26 липня на залізничній станції „Київ-Волинський“ відбулося вшанування полеглих воїнів 1-го Українського полку ім. Богдана Хмельницького. Виступили народні депутати України Юрій Левченко та Андрій Ілленко, письменник Роман

Коваль, командир Легіону Свободи Олег Куцин, депутати Київської ради Юрій Сиротюк, Петро Кузик, Володимир Назаренко, ветерани Збройних сил України, учасники АТО, волонтери, відомі музиканти, зокрема лідер гурту „Тінь Сонця“ Сергій Василюк і кобзар Тарас Силенко, представники Історичного клубу „Холодний Яр“, Національного корпусу, Правого сектора та інші особи.

Світло земної жінки

(Закінчення зі стор. 12)

нашої сучасниці журналістки Жанни Коломієць, у житті якої настав кризовий період.

Однією з ключових особливостей творчого методу О. Печорної є психологізм. Вона влучно описує радість чоловіка Франциски Захара після повернення на Батьківщину, зокрема його сприйняття рідної землі.

О. Печорна відтворює картину світу австрійки та її сприйняття чужини.

Коли доля причинила Франциску в СРСР, вона „почувалася бранкою, щоправда, чудною, адже вирок обра- ла собі сама, ніхто не змушував і в кайдани не брав. Та й в'язниця її – звичайнісінька горбівська хата, отчий дім законного мужа“. Спочатку Франциска зовні була скута й небагатослівна. Потім настала стадія прийняття. А зі смертями малолітніх дітей її серце „корінням у горбівську землю вросло міцно й густо. Уже не

вирвати, не розірвати й не розкря- ти“.

Остаточо ця жінка поріднилася із місцевими мешканцями під час окупації Горбова за часів Другої світової війни. Через вбивство невідомими двох німецьких військових у село було відправлено каральний загін, який мав виявити злочинців. Було затримано групу чоловіків, але ніхто не зізнавався. Якби не свідчення Франциски все село було б спалене. Вона повідомила, що є австрійською підданою, та засвідчила, що люди, який хочуть розстріляти ні в чому не винні.

Книга спонукає до роздумів на складні, не буденні теми, хоча сьогодні війна вже, на жаль, стала нашою буденністю. Сюжет тривожить, хвилює, а головні герої викликають емпатію. Лаконічний стиль мови та влучні діалоги довершують це видання.

Дарія Бобрик – фахівчиня Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Моє відкриття Канади

(Закінчення зі стор. 15)

Люди, які жили на землях Закерзоння і взагалі на території України, розпитували мене, а як є нині в Україні, а як живеться українцям у Польщі?

Пенсіонери говорили про свої життя в часі та після війни, як війна забирала з їхнього життя коханих, найдорожчих. Одна бабуся говорила про її шлях до УПА. На кінець сказала, щоб не називати її, бо у неї в Україні і Польщі є родина. Не хоче, щоб її слова пошкодили комусь.

Свою книжку „Наші спогади“ про минуле і сьогодення подарували Оля і Йосиф Мушки. Ця їхня книжка написана англійською мовою і видана у

2017 році.

Були ми на великому українському цвинтарі. Майже на кожному нагробному пам'ятнику є місце народження померлого. Там спочивають сини і доньки Надсяння і Лемківщини, Підляшшя і Волині, сини і доньки Січових Стрільців і вояків УПА. Є могили воїнів Української Галицької Армії і дивізії „Галичина“.

На більшості нагробних дощок є наша вишиванка, на багатьох поміщений герб України – Тризуб.

ARKA

Вишиванки, хустки, нитки, тканина до вишивання, рушники, коралі, пояси, кераміка, різьба

89 East 2nd St., New York, NY 10009

Tel.: 212-473-3550

DNIPRO LLC.

ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ
ТА КОНТЕЙНЕРИ
В УКРАЇНУ

Туристичні послуги: авіаквитки в Україну та інші країни • Пересилка пакунків, автомобілів та контейнерів в Україну та інші країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки

ROSELLE, NJ
645 W 1st Ave.
Tel.: 908-241-2190
888-336-4776

CLIFTON, NJ
565 Clifton Ave.
Tel.: 973-916-1543

PHILADELPHIA, PA
1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: 215-969-4986
215-728-6040

МАРІЯ ДРИЧ

Ліцензований Продавець
Страховання Життя

MARIA DRICH

Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Tel.: 973-292-9800 ext. 3035
e-mail: mdrich@unainc.org

ХРИСТИНА БРОДИН

Ліцензований Продавець
Страховання Життя

CHRISTINE BRODYN

Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

187 Henshaw Ave.
Springfield, NJ 07081
Tel.: 973-376-1347

МИСТЕЦТВО

Виставка восьмирічного мистця

Олександр Костирко

ЧЕРКАСИ. – 13 липня обласний краєзнавчий музей представив першу персональну виставку Владислава Проскуріна „Життєдійна

сила кольору“. На виставці Владислав представив 19 картин.

В. Проскурін народився в Маріуполі 22 січня 2015 року в родині інженерів. Щасливе дитинство художника порушила війна, родина

Твори з виставки Владислава Проскуріна „Життєдійна сила кольору“.

Владислав Проскурін. (Фото: Олександр Костирко)

рятуючи свої життя, вимушена була покинути рідну домівку. З лютого 2022 року Влад з родиною проживає у Черкасах. Йому вдалося покликати у мистецтві, завдяки зустрічі з майстром декоративно-прикладного мистецтва Анастасією Косик.

Відбулася знакова подія у центрі підтримки „Я Маріуполь“ м. Черкаси під час майстер-класу, спрямованому на підтримку та розвиток переселе-

них дітей.

Позашкільний навчальний заклад „Багатопрофільний молодіжний центр“ (директор Світлана Ільченко) став місцем, де Владислав зміг рости творчо разом із студією „ДекорАрт“ під керівництвом А. Косик.

Перші успіхи в мистецтві виявилися вдалими. Його робота „Крокуси“ отримала перше місце на обласному конкурсі „Збережемо першоцвіти“.

Картини і монети Олега Шупляка

Олег Шупляк

Михайло Михайлинин

БЕРЕЖАНИ. – У старовинному приміщенні Бережанського замку відкрилася виставка творів Заслу-

женого художника України, почесного громадянина Бережан Олега Шупляка „Український космос“ – живопис, графіка, скульптура. Мистець з початку великої війни організовує благодійні проєкти в Україні та світі, щоб підтримати українських військових. У Берлінській філармонії була його персональна виставка „Серце України“ за участю Національної президентської оркестри України.

Зворушливою є картина про захисників „Азовсталі“ Андрія Суботіна та його військову дружину Валерію, які одружилися на війні. Під час виконання бойового завдання мужній Андрій загинув, а Валерія опинилася в російському полоні. Художник вміло передав образ, почуття та боротьбу нескорених героїв. Боєм та надією проникнуті твори „Очі війни“, „У розбомбленому храмі“.

Бережанець є автором монети до

Пам'ятна монета „Народжений в Україні“.

30-ої річниці Незалежності України, яка визнана найкращою у світі. Також Національний банк випустив монету „Народжений в Україні“ з творами переможця конкурсу О. Шупляка. Нові монети передають споконвічний зв'язок українців з Батьківщиною та рідним домом.

Проникливу картину „Повернення лелек“ автор присвятив Бучі, Ірпіню

та Бородянці. Також популярністю користуються твори із подвійним змістом „Двовзори“, де звичайний пейзаж перетворюється на казковий світ. Такими творами проілюстровані українські та закордонні підручники. Кілька своїх робіт художник подарував для Національного заповідника „Батьківщина Тараса Шевченка“ на Черкащині.

Олег Шупляк. „Берегиня“.

Олег Шупляк. Картина, присвячена захисникам „Азовсталі“.

Олег Шупляк. „Повернулись додому лелеки“.

СПОМИН

Спомин про Ольгу Іваськів (з дому Гной)

Моя довголітня товаришка відійшла на Вічну ватру 20 липня 2023 року. Пригадалися давні роки дитинства, коли ми зустрілися в переселенчому таборі Регенсбург (Німеччина), де багато переселенців знайшли затишок від війни і всього, що треба було пережити по дорозі, утікаючи від бомб, страху і смерті.

Оля і її родина (батьки Роман і Параскевія, брати Юліан і Володимир та сестра Марійка), так як тисячі біженців, були змушені покинути рідне село Олеша (повіт Станіславів) в Галичині. Втікаючи на Захід, опинилися в Регенсбурзі. Там почалася наша довголітня дружба.

Ми вступили до Пласту (рй "Бджілки") і разом ходили до народної школи і гімназії, в якій закінчили лише дві класи. Була можливість виїхати на стало до Америки, і наші родини опинилися в Нью-Йорку. Тут ми невдовзі знайшли одна одну, вступили до Пласту (гурток "Серни"), ходили на недільні Служби Божі до церкви св. Юра та до американських середніх шкіл.

Життя на землі Вашингтона не було легким. Треба було вчити англійську мову, щоб закінчити середню освіту, а також знайти якусь працю, щоб допомогти родичам. Але ці всі труднощі переживали наші родичі, а ми, знайшовши своє українське товариство, ходили на пластові сходи, їздили на пластові табори і свята весни, і так проходили наші перші роки в Нью-Йорку. Коли прийшов час на весілля, Оля була в мене дружною разом з іншими товаришками з Регенсбургу. Скоро після того Оля знайшла своє майбутнє з Андрієм Іваськовим – Бог дав їм двоє синів – Богдана і Маркіяна. З часом родина Олі перенеслася до штату Нью-Джерсі.

Ми з нею були цілий час у контакті, зустрічалися на сходах куреня "Верховинки" та на імпрезах, які часто відбувалися в Нью-Йорку. Оля була активною в нашому курені і завжди включалася в наші курінні акції. Один час була референтом придбання фондів на наші постійні допомогіві акції і завжди радо бра-

Св. п. Ольга Іваськів

ла на себе обов'язки.

В Нью-Джерсі жила в місцевості Wood Ridge і належала до пластової станиці в Пасейку. З часом включилася в діяльність станиці як кошова, станичний писар і юнацька впорядниця. Також була активна в кредитивці "Самопоміч" у Кліфтоні, де була головою контрольною комісією та писарем Товариства "Самопоміч" у Пасейку. Була головою місцевого виборчого району під час голосування у місцевих, стейтських і державних виборах. Крім всіх цих громадських обов'язків, вона довгі роки працювала в приватній фірмі як адміністратор бюро і фінансів, щоб допомогти родині. Під час тяжкої хвороби чоловіка Андрія, опікувалася ним і далі продовжувала працювати.

Була завжди усміхнена, позитивно наставлена, хоч мала тяжке життя. Коли дочекалася внуків (Адріяна, Ляриса і Олеса), присвятила їм багато часу і любові. Втративши дорогого Андрія, вона присвятила всю свою енергію внукам.

Прикро було попрощати дорогу Олю, яку я знала і з якою приятелювала від восьмого року свого життя.

Вічна їй пам'ять!

Оксана Кузишин

Зустріч...

(Закінчення зі стор. 12)

Я – Українець, і мене не зламати!
Українці – незламні люди.
Я – Українець, і мене не вбити!
Українці – безсмертні люди.
Я – Українець, бо Українця син,
Хай усі одвернуться,
Мертвим кричати до зір:
„Я – Українець всім смертям наперекір“.

Не кажіть, що я нічийний:
Я – Сонце і Місяць зупиню,
Але я – Українець.

Пам'ятаймо завжди – вільні творять майбутнє. Ми, українці – сильна, нескорена, незламна, стійка, достойна нація. Разом нас багато, нас не подолати! Шануймося! Історія любить тих, хто її творить, а не тільки вивчає! – підвів підсумки зустрічі С. Мартинюк.

KULINSKI MEMORIALS

809 SOUTH MAIN STREET • MANVILLE, NJ 08835

Tel. 800-458-5467 • 908-722-3130 • Fax 908-253-0027

KulinskiMemorials@msn.com • KulinskiMemorials.com

- Служить українській громаді понад 60 років
- Понад 40 кольорів граніту до вибору
- Гравюри на замовлення
- Консультації вдома за домовленням
- Обслуговує клієнтів у трьох штатах (NJ, NY, PA)
- 5 хвилин від Українського цвинтаря св. Андрія у С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку повідомляємо рідних, приятелів і знайомих, що 4-го серпня 2023 року відійшла на „вічну ватру“ наша найдорожча Мама, Баба, Швагерка і Тета

св. п.

ОЛЬГА ЧМОЛА з дому Ференцевич

народжена 30-го серпня 1928 року у Львові.

Довголітня учителька садочка щоденної парафіяльної школи св. о. Миколая в Баффало, Н.Й., і суботньої української школи в тому ж місті. Віддана пластунка, член куреня ім. О. Тисовського, нагороджена орденом св. Юрія в сріблі за працю в станиці Баффало і на таборі "Новий Сокіл", співзасновницею якого була. Вишивкарка, любителька української музики, співу і гри на фортепіані, громадська діячка, всіма люблена і шанована „Пані Оля“.

Залишені в горі:

- син Богдан з дружиною Лізою, синами Андрієм і Миколою і донькою Наталкою з чоловіком Марком Роджерс
- донька Олена з чоловіком Джимом Мей
- швагерка Ірина Чмола з дітьми Зіркою Лятишевською та Олегом Чмолом з родинами
- племінники Оксана Драган, Андрій Горчинський, Юрій Горчинський, Ярина Ференцевич, Тарас Ференцевич, Марко Ференцевич, Ігор Ференцевич з родинами.
- дальша родина в США, Україні, Німеччині і Канаді.

Похоронні відправи відбулися в церкві св. о. Миколая в Баффало 10-го серпня 2023 року. Покійна похована поруч свого чоловіка Ігоря, його брата Тараса, і теці Параскевії з Мокроусів Чмоли (дружини співзасновника Пласту в Україні Івана Чмоли) на цвинтарі St. Matthew's, West Seneca, NY.

Замість квітів на могилу світлої пам'яті Олі Чмоли можна складати пожертви на пластову оселю "Новий Сокіл": "Plast-Novyi Sokil", PO Box 218, Spring Brook, NY 14140 або St. Nicholas Ukrainian Catholic Church, 308 Fillmore Ave., Buffalo, NY 14206.

Вічна їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 12-го липня 2023 року, проживши 100 літ, відійшла у вічність наша дорога матір

св. п.

Люба Процик (з дому Тещук)

вдова св. п. Степана Процика

народжена біля міста Шепетівка.

Дитинство провела в Україні, а опісля – під Москвою – через обвинувачення батька «петлюрівцем», що змусило родину покинути Україну напередодні Голодомору. З вибухом Другої світової війни родина повернулася до України, опісля, як біженці, опинилися у Німеччині. В 1949 році Люба вийшла заміж. Подружжя з дітьми виїхало у 1956 році до США, до Філядельфії, де покійна працювала креслярем. Згодом подружжя переїхало до Вашингтону, де Люба працювала над проектуванням метро. Багато літ брала участь у громадському житті Філядельфії, зокрема як голова 90-го відділу Союзу Українок Америки, та Вашингтону, в сестринстві при патріархальній парафії Святої Трійці у Силвер Спринг, штат Мериланд.

Похоронні відправи відбулися у вівторок, 18-го липня 2023 року, на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:

- діти - Оксана Процик
- Роман Процик з дружиною Лідією

Вічна їй пам'ять!

Замість квітів просимо складати пожертви на підтримку українських студій при Колумбійському Університеті (Ukrainian Studies Fund, PO Box 24621, Philadelphia, PA 19111).

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

**Скористайтесь з Наших Високих
Відсотків!**

**1-річний
сертифікат
5.00%
APY***

*Обслуговуємо членів кредитівки та українську
громаду з 1951 року!!*

*Пропонуємо кредити, депозити та картки Visa
за найкращими відсотковими ставками!*

Toll Free (888) SELF-REL

Email: Info@selfreliancenyc.org

Website: www.selfreliancenyc.org

*APY – річні відсотки нараховуються за умови, що дивіденди залишаються на депозиті до закінчення терміну дії сертифікату. Штраф нараховується за дострокове зняття коштів з депозиту. Мінімальна сума для відкриття сертифікату становить \$500.00. Дані відсотки дійсні з 18 травня 2023 р. та можуть змінитися в будь-який час.

MAIN OFFICE:

108 Second Ave
New York, NY 10003
Tel: (212) 473-7310
Fax: (212) 473-3251

ASTORIA:

32-01 31st Ave
Astoria, NY 11106
Tel: (718) 626-0506
Fax: (718) 626-0458

LINDENHURST:

225 N 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: (631) 867-5990
Fax: (631) 867-5989

UNIONDALE:

226 Uniondale Ave
Uniondale, NY 11553
Tel: (516) 565-2393
Fax: (516) 565-2097

KERHONKSON:

6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: (845) 626-2938
Fax: (845) 626-8636

Your savings federally insured to at least \$250,000 and backed by the full faith and credit of the United States Government. NCUA National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency